Թ՝ ՏԱՐԻ Թիւ 1678 Կ. ՊՈԼԻՍ ՈՒՐԲԱԹ 8 – 21 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1906 5 ԶԻԼ-ԿԱՏԷ 1324 – 8 ՔԵԱՆՈՒՆԸ ԷՎՎԷԼ 1322

Journal Armenien
MANZOUME-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պապը Ալի ճատտէսի, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌՕՐԵԱՅ
ՆԵՐՔԻՆ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افكار
ارمنيجه يومى و سياسى غزته در
صاحب امتيازى: هوهانس قيصر
ادارهخانه‌سى: باب عالى جاده‌سنده نومرو ۳۸

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՄՍԻՆ	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղր.	50 ղր.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Օտարաշխարհի համար	25 ֆր.	18 ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 ղրուշ
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար Մասնաւոր պայմաններ

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ «ՄԱՆԶՈՒՄԷ», ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ՕՐՈՒԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

ԹԱՊԼՕ!!

Հ. Վ. Հացունի վերջացուց իր կրօնական-պատմական փաստերը և ապացոյցները, պատասխանելու համար Փաստաբան Ա. Սուրէնեան էֆ.ի առարկութիւններուն, ի մասին կուսակրօնութեան և քահանայական կրկնամուսնութեան.

Բայց փաւթմանք ըսել թէ վարդապետը աւելորդ յոգնութեան մը ենթարկեց իր անձը, հզօր ապացոյցներու տակ ընկճելու համար իր ընդդիմախօսները, Տ. Սուրէնեան մանաւանդ և Բիւզանդիոնի փաստաբանական ֆիլիքը ընդհանրապէս։ Մարդիկը իրենց անձնական, կամայական տեսութիւնները միայն առաջ կը քշեն դատ մը պաշտպանելու համար, և ի հարկին Աւետարանէն և Պօղոսի թղթերէն յիշատակութիւններ կ'ընեն, բայց ա'յնպիսի եղանակով և մտքի ա'յնպիսի տրամադրութեանց մէջ, որոնք արդարեւ ծիծաղը կը շարժեն ամէն անոնց՝ որոնք Հ. Հացունիի պէս ուսումնասիրած են Գիրքը, սակայն Սուրէնեանի և խումբին փաստերը միամիտները պատրելու բաւական առաւելութիւնը ունին։ Բայց խնդիր է թէ որո՞նք են այդ միամիտները, քանի որ Բիւզանդիոնն Հրօն. Ժողովին առջեւ յայտարարեց թէ իր թերթին մէջ գրուածները հասարակ ժողովուրդին համար չեն, ուր ինք մուտ չի գործեր, այլ քննադատութիւններէ և քննափեռումներէ չգայթակղող ընթերցողներու յատկացուած են միայն։ Այս պարագային մէջ իրաւունք ունի բոլոր աշխարհի փաստաբաններուն հրաւէր կարդալու որ իրենց հանճարին ցոլքերը ցայտեցնեն Բիւզանդիոնի էջերուն մէջ ի փառս ոչ-միամիտ իր ընթերցողներուն։

Հազիւ չորցած էր Տ. Սուրէնեանի յօդուածներուն մելանը, և ահա կրկին ասպարէզ իջաւ Հայրն Հօրոյ, վարդապետս ոչ-աստուածաբանութեան և առասպելաբան կարծիքներու և կրօնական զրոյցներու, Բիւզանդիոնի կուսակրօնական և կրկնամուսնական մենամարտին Էաօր, կորդակախորոստ համհարզ ամէն անձերու և բնչերու՝ որոնք իրենց փառքը կը գտնեղեն նորօրինակ և ծիծաղաշարժ վէպեր պատմելու մասնագիտութեան մէջ։ Հօրոյ այս քանի՛ երրորդ անգամն է որ Աղուաչ Սիմոնի փուքերով կը բուրէ Բիւզանդիոնի էջերը։ Իր հայրը պատմեր է իրեն թէ Ցայսմաւուրքին մէջ փուքի խօսքեր կան եղեր, ինչ կերպով որ ինք Հօրոյ կ'արտասանէ այսօր, և թէ ժողովուրդը գայթակղած ըլլալուն համար, ամիրաները օրուան Պատրիարքին հետ ժողով ըրեր են Ցայսմաւուրքին մէջի փուքի խօսքերը բառնալու, որոնց երկար պատմութիւնը տես Բիւզանդիոնի էջերուն մէջ, Էֆենտիմ, կ'ըսէ Հօրոյ, քանի որ փուքի պատմութիւնը Ցայսմաւուրքէն վերցաւ, հիմակ ալ ժամանակը եկած է քահանայից կրկնամուսնութեան դէմ արգելքը բառնալ, կուսակրօնութիւնը ջնջել, չաթալ-թագը վերցնել, վերցնել, վերցնել, Հօրոյէն փատտ մի' փնտռէք իր ըսածներուն համար. անկեղծ ըլլալու համար ըսենք թէ Հօրոյ իր ըսածները կարդացնելու և խնդացնելու արհեստը չատ լաւ գիտէ. մարդը «անէքծոտ»ներով լեցուն գլուխ մը ունի. Ո'րկէց ուր ալ երթան է այդքան վիպային զրոյցները հաւաքել եկեղեցականներու և եկեղեցիին ծաղրելի կողմերը երեւան հանելու համար. Իր հայրը կ'ըսէր թէ չատ ինչ ներշնչած է իր զաւակին այս մասին. Բայց Ցայսմաւուրքի փուքը միայն կը բաւէր Հօրոյին, ա'յնքան խիստ փիլիպպեան մը արձակելու համար իր հակառակորդներուն դէմ. Մարդը ի'նչ որ կը պատմէր, ամէն ատեն հակառակորդ կ'ունենար, ըսածներուն չէին ականջ կախեր, եթէ թէ ըրածը թողածը չգիտցող մարդ մը ըլլար անիկա. Ա'լ ճարը հատած ինկաւ վերջապէս Ցայսմաւուրքին այն կէտին վրայ, ուր, աւա՜ղ, Աղուաչ Սիմոնին փուքերը կային, և իր յիշատակները պրպտելով, հին պատմութիւններէն և զրոյցներէն Նիպհրունկեն մը չինեց, իբրեւ նոր իմն Վակներ, և Բիւզանդիոնի էջերը փառաւորեց անով. Անէքծոտ մըն ալ ես գիտեմ և նպաստելու համար Հօրոյի զրուցաբանութեան, իր ներողութիւնը խնդրելով կը համարձակիմ պատմել հոս. Բարեպաշտ մայր մը սովորութիւն ունէր իր տունին դուռնէն ներս մտած ամէն բան խաչակնքելով ներս առնել. Մսավաճառին աշկերտը միսը ձեռքը պիտի սպասէր, մինչեւ որ մայրը լմնցնէր իր Հայր մերը, Նպարավաճառին աշկերտը իւղին չիչը կամ քարիւղին ամանը բռնած պիտի կենար դրան սեմին վրայ, մինչեւ որ բարի քրիստոնեայ կինը իր ջերմեռանդութիւնը աւարտէր. Կնոջ այս տարօրինակ սովորութեան իրազեկ եղողները անոր մտքին անհաւասարակչռութեան կը վերագրէին զայս. Իր զաւակը սակայն կերպով կը սրտնեղէր մօրը այս վարմունքին վրայ, մանաւանդ որ մայրը կը պատուիրէր ու կը հրամայէր իր զաւկին՝ նոյնը ընել երբ դիպուածով ինք վար իջնէր աշկերտներուն ձեռքէն տան պիտոյքը առնելու համար. Պատուհանէն կը դիտէր թէ իր զաւակը պիտի խաչակնքէ՞ արդեօք Հայր մերը մրմնջելով, և վերէն կը սկսէր պոռալ անոր խաչակնքել և Հայր մերը ըսել և այնպէս առնել. Տըղան առ ահի, ժամանակ մը ակամայ համակերպեցաւ իր մօր պատուէրին, բայց երբ տարիքին հետ ականջներն ալ մեծցան, սկսաւ անփոյթ գրաւուիլ, և բացէ ի բաց կռուիլ իր մօր հետ որ հրաժարի սա' արտառոց սովորութենէն։ Անգամ մը մայրը ըստ սովորութեան դուռը իջած էր իր խաչովը ու Հայր մերովը աշկերտին ձեռքէն իւղի կալօնը առնելու համար. զաւակը՝ սաստիկ զայրոյթէն կրակ կտրած՝ վազեց և աշկերտին ձեռքէն խլեց կալօնը. բայց, ո՜վ դժբախտութեան, հազիւ ձեռքին մէջ կը կրէր կալօնը, և ահա, բաթաթա՜, կտոր կտոր, իւղը վրան գլուխը աղտեղեց, օզօրմելի' տեսարան. Խայծին անէծքին եկաւ խեղճ տղան, որ չխրատուեցաւ սակայն. Մայրը՝ սարսափահար՝ մրմնջեց.—

«Տեա՜ր, զաւակս, խաչին և Հայր մերին ոյժը».

Թապլօ!!

ԵՐ. Տ. ԱՆԴՐԷԱՍԵԱՆ

ՔՕԶԻՄԱ ՎԱԿՆԵՐ

ՎԱԿՆԵՐԻ ՍԵՐԵՐԸ

ՄԻՆՆԱ, ՄԱԹԻԼՏ ԵՒ ՔՕԶԻՄԱ

Արուեստագէտին կինը. Աշխարհահռչակ մաջով այնքան բարձր այս կինը որ այս միջոցիս ծանր հիւանդ է, բարին կատարեալ և բնորոշ իմաստով արուեստագէտին կինն էր, ստեղծող արուեստագէտին. Ռիչար Վակներէն առաջ նէ իր ձեռքովը ուրիշ մը բախտաւոր ըրած էր, այդ ուրիշն ալ արուեստագէտ, բայց որքան որ տարակոյս չկայ թէ Տիկին Քօզիմա Պիւլով իր ամուսինին հետ երջանիկ ամուսնութեամբ մը ապրեցաւ, սակայն անոր արուեստագիտական զարգացման և ընդունակութեանց համար անհրաժեշտ գործիք մը եղած ըլլալուն մասին բան մը չի գիտցուիր. Կեանքի այս բարձրագոյն ծառայութիւնը Քօզիմա չկարողացաւ ընծայել նաև իր երկրորդ ամուսինին, անհամեմատ Վակներին. Երբ անմահ վարպետը անոր հետ զուգորդեց իր կեանքը, ապագային գեղարուեստը իր կատարելութեան մօտեցած էր, Ներկային գեղարուեստը ըլլալու ճամբուն վրայ էր արդէն, և Պայրէօթի գաղափարը արդէն խակ փթթած էր ստեղծիչին գլխուն մէջ. Միայն կրնանք հարցնել թէ այս գաղափարը լոյս աշխարհ պիտի գա՞ր, եթէ Ռիչար Վակներ, որ այն ատենները իր փոթորկալից և անհաստատ կեանքին դէմ կը մաքառէր, բախտը ունեցած չըլլար կողակից ունենալու ուժիմ, վեհափառ և հեռատես կին մը, պատուական տանտիկին մը, որ ամուր գետնի և հողի վրայ հաստատեց անոր տունը, և խնամածու սիրով մաքառողին կանակը պաշտպանեց և տաքցուց. Քօզիմային հետ կապուելէ առաջ Վակների գոյութիւնը ո՛րքան անհանգիստ և ո՛րքան խռովեալ եղած էր. Տրէզտէնի, Ցիւրիխի, Վենետիկի, Բարիզի, Վիեննայի, Միւնիխի, Լիւսէռնի մէջ, ամէն ուրեք տեւական բնակութիւն մը գտնելու հետամուտ էր, խեղճ տարագիրը հաստատ կռուան մը կը փնտռէր, և եթէ Ցիւրիխ պահ մը սիրուն ապաստանարան մը ընծայեց անոր, կանանց պատրանքներու և գեղայարմար միջավայրի մէջ, սակայն յաւիտենական անկայունը, անտունը մնաց ամէնուրեք, և իր ամբողջ ապրելակերպը մինչեւ այն ատեն անհանգարտ փախուստ մը եղած էր յարկէ յարկ. Եւ ճիշդ ա'յն միջոցին, երբ իր ամենաբարձր երկը կը մասնէր, երբ գերման ժողովուրդը 1870ի պատերազմին փոթորիկներուն մէջ իր եռ ու եփ զգացումներով տարուած՝ ա'ն ալ իր ամենաբարձր գործը ի գլուխ հանելու կ'աշխատէր, ա'յս միջոցին, մանաւանդ և ընդհանուր գերմանացիներուն համար ա'յն ճակատագրային օրերուն մէջ, զտաւ Վակներ ա'յն կին էակը, որուն պէտք ունէր, ա'յն կինը, որ մրրկալից կեանքին ճակատամարտէն վերջ իր տաքցած ճակատը զովացուց, արիութիւն ներշնչեց անոր նորասկիզբ պայքարին, անդորրութեան, խաղաղութեան համար, որ յոյս բերաւ անոր տան մէջ, և մէկ խօսքով, ընտանիք մը կազմել տուաւ անոր.

1870 Օգս. 25ին, պատերազմի աղաղակներուն միջեւ, վարպետը հանրութենէն գաղտագողի կարգուեցաւ Տիկին Քօզիմայի հետ Լիւսէռնի բողոքական եկեղեցիին մէջ, ամուսնութեան վկաններն էին Հանս Րիխթէր և Մալվիտա Մէյզէնպուկ. Բոլ յետոյ աշխարհ եկաւ Սիկֆրիտ Վակներ, «կանխամասման Սիկֆրիտ»ը, կ'ըսէ Մաքս Մուխանոֆ իր թղթակցութեան մէջ, ուր դիտել կուտայ մեծ գոհունակութեամբ թէ տիկին Քօզիմա չպարտաւորուեցաւ իր կաթոլիկ հաւատալիքը փոխելու. Քօզիմա այս անպատուութեան երբեք պիտի չուզէր ենթարկել իր հայրը՝ Աբբա Լիցը. Իր աղջիկ զաւակները կաթոլիկ մնացին, Սիկֆրիտ միայն բողոքական ծէսով մկրտուեցաւ. Եւ այսպէս վերջապէս մտոքննաւոր թափառականը Քօզիմայի չնորհիւ ընտանեկան սեղանի մը առջեւ նստաւ լամբարին ծնելաէր նշոյլներուն տակ. Բայց այս բախտը իմքն իրմէ չինկաւ Վակների գոգը. Երկնատուր այս չնորհքն ալ աստուածներուն հետ մաքառելով կրցաւ ձեռք ձգել. Տարիներէ ի վեր կատարուած ամուսնական կապին առջեւ քաղաքային իրաւագիտական արգելքներ կային, Վակներ իր կողմէն և տիկին Քօզիմա ալ իր կողմէն պատուաւորապէս զուգորդուած յծակցած էին. 1866ին մեռաւ Տիկին Միննա Վակներ, և այսպէս իր պարտէզին մէջ նոր զարունի մը տեղ պատրաստուեցաւ. Բայց Քօզիման ի'նչպէս պիտի առնէր, եթէ անոր օրինաւոր ամուսինը՝ Հանս Պիւլով ուզէր մաքառիլ և իր երջանկութիւնը պաշտպանել. Պիւլով սակայն այդպէս չըրաւ. Վակներ արդէն Քօզիմայի հետ խօսք մէկ ըրած էր. Հանս Պիւլով սերտ բարեկամութեամբ կապուած էր Վակների հետ, որուն հանդէպ իր անձնուիրութիւնը ա'յնքան առաջ տարաւ, եհաւանեցաւ որ իր կինը, Քօզիմա, վերջնականապէս կապուի մեծ վարպետին հետ. Պիւլով և Քօզիմա երկուքն ալ համոզուած էին թէ մեծն Ռիչար իր վերջին և ամենաբարձր յաղթութիւնը պիտի չկրնայ ձեռք ձգել, առանց կանացի սիրոյ պաշտպանութեան, առանց հաւատարիմ և գործակից կնոջ մը կենակցութեան. Ինք և Քօզիմա համոզուած էին թէ այդ գործակիցը երբեք ուրիշը չէր կրնար ըլլալ եթէ ոչ՝ ա'յն կինը որ Տիկին Պիւլով կը կոչուէր. Արդեօք միսը կը սիրէ՞ր, թէ դաղրած էր զայն սիրելէ, ո՜վ կրնայ գիտնալ. Կնոջ սիրտը քիչ անգամ մէկ սենեակ միայն ունի. Սայտիս գիտենք որ, կը հիանար վարպետին արուեստին վրայ, կը մեծարէր զայն, և գեղարուեստին սէրէն կրնայ բղխած ըլլալ գեղարուեստագէտին հանդէպ ունեցած սէրը, և այս նոր սէրը զուգորդուեցաւ հին սէրին հետ, առանց հինը լուծելու, ինչպէս որ միեւնոյն ցօղունին վրայ բացուած վարդի մը քով ուրիշ մըն ալ կը բողբոջի. Քօզիմա և Պիւլով ներքին համաձայնութեամբ իբարմէ բաժնուեցան, ա'յս է ահա զարմանալի իրողութիւնը. Վերջին համբոյրով իրենց ամուսնական կապը խզեցին, թէեւ իրենց հրաժեշտը նոր հանդիպման մը ամէն նշանները ունէր.

Ճանխ ըսուած է թէ բարեկամութիւնը բարոյապէս աւելի բարձր է քան սէրը. Քօզիմայի գործին մէջ նոր ապացոյցը կը տեսնուի այս խօսքին. Այս դէպքին մէջ վսեմ և ծիծաղելին հաւասարապէս կը միանան, բայց ստոյգ է թէ մարդ դժուարաւ կրնայ ըմբռնել բարեկամութեան այսպիսի ոսկեղենիկ փորձ մը. Պիւլով իր Վակներ բարեկամին հանդէպ իր անձնազոհութեան եռանդը ա'յնքան առաջ տարաւ որ Վակներին մօտ ինք առաջինը եղաւ աշխատողներէն որ եկեղեցիին կողմէ ջնջուի իր ամուսնութիւնը. Կոմսուհի Մուխանոֆ այս լուրը հաղորդեց Յիօրենկայէն, յարելով միանգամայն թէ Պիւլով հոն ամէնուն աչքը մտած է և օրուան մարդը եղած է. «Տիկին Մինկէթթի կամ ասոր աղջիկը սիրահարելու վրայ են իրեն, կը գրէր կոմսուհին Քօզիմայի. Երկուքն ալ համակրելի են». Եւ արդարեւ Հանս Պիւլովի վարդենիին վրայ եւս նոր-բողբոջ կոկոններ փթթեցան, բայց արեւուն լոյսը ա'յնքան փայլուն չէր զանոնք բանալու համար. Տիկին Մինկէթթիի աղջիկը վերջերը ամուսնացաւ Պիւլովի մը հետ, որ ա'յնքան նշանաւոր չէր իբրեւ գաշնակահար, այլ համեստ դիւանագէտ մըն էր, որ սակայն վերջ ի վերջոյ գերման կայսրութեան վարչապետը պիտի ըլլար, այժմ իշխան Պիւլով.

Առաջին անգամ Միւնիխի մէջ էր որ Վակներ հանդիպեցաւ Տիկին Քօզիմայի. Ո'րքան չէր նմաներ այն քնքուշ և փափկակազմ կիներուն, որոնք մինչեւ այն ատեն փթթած էին Վակների ճամբուն վրայ. Քօզիմա փառաւոր կին մըն էր, բարձրահասակ և խրոխտ, երեւոյթով իսկ պատկառելի, անծաղիկ գեղեցկութիւն մը լաւ երևցուած դիմագծերով, որպէս թէ բնութիւնը վարանած ըլլար որ կի՞ն ստեղծէ զայն թէ ա՞յր, յաճախ կը հագուէր գերազանց ճաշակաւոր վայելչութեամբ, այս մասին նոյնը խաւերէ Բարիզուհիի մը պէս. Արդարեւ Բարիզ Քօզիմայի հայրենիքն էր, գոնէ անոր մայրենիքը. Բարիզ կը բնակէր իր գեղանի քոյրը Պլանտին իբրեւ ամուսին Էմիլ Օլլիվիէի. Իր անսովոր մականունն ալ վերջին արձագանգն է Ֆրանսացի վիպականներուն ժամանակէն մնացած. «Քօզիմա» կը կոչուի Ժօռժ Սանի մէկ Դրաման, որ մէկ անգամ միայն բեմի վրայ ներկայացուած է. Այս անունով Ֆրօբէնցուհի մը կը տարուբերէր երկու այրերու միջև. Իր ամուսինը Նախանձոտ սիրող մը, իր տարփածուն վայրագ տռփող մը, և Ժօռժ Սանի վէպին հերոսուհին՝ խեղճ Քօզիմա՝ այս երկու երկանաքարերուն մէջտեղ ճզմուած, մէկուն կողմէ գանակոծուած միւսին կողմէ յքուած կին մը եղած է. Բայց այս Քօզիմային տխուր բախտը բնաւ չունեցաւ իր ներկայ անուանակիցը. Մեր Քօզիման չլքուեցաւ ո՛չ իբրեւ Տիկին Պիւլով և ոչ իբրեւ Տիկին Վակներ. Իր երկու ամուսիններէն հաւասարապէս սիրուեցաւ և փայփայուեցաւ. Մէկ ամուսինը (Պիւլով) կրցաւ իր ասպարէզը աւարտել առանց իրեն, բայց Վակներ իրեն պէտք ունէր և անոր աշխարհիկ գործոց հմուտ իմացականութեան, իր նպատակին հասնելու համար. Արդարեւ Պայրէօթի ստեղծագործութեան մասնակից եղաւ Քօզիմա Վակների չափ. Ինք էր որ քաջալերեց և հրահրեց Վակները իր հակառակորդներուն դէմ. Իր հոգեկան բարեմասնութիւններէն զատ, Քօզիմա գործէ հասկցող, ուշիմ կին մըն ալ էր. Ներկայ ժամանակիս մէջ ամէն գեղարուեստ իր արհեստի մասն ալ ունի, ամէն արհեստ իր գործի մասը, ճիշդ առեւտրական զբաղումի մը նման. Քօզիմա այս կէտը կը հասկնար և այս մասին հանճար մըն էր.

Արուեստի մէջ դաստիարակուած, արուեստէն շրջապատուած իբրեւ կեանքի տարրէ մը, արուեստագէտի մը աղջիկ, երկու անգամ արուեստագէտի կին, բայց ինք արուեստագէտ մը չեղաւ. Իր մեծ-հայրը, որ առաջին կարգի հաշուագէտ մըն էր, ան վերապրած էր Տիկին Քօզիմայի մէջ. Թէեւ ոչ-արուեստագէտ, բայց արուեստը գործնականապէս արժեցնելուն մէջ յաջողակ է եփուն. Ինք յաճախ կարգի կը դնէր Վակների բեմերուն Նիւթական մանրամասնութիւնները. 1876ին «Նիպելունկէն»ին դրուագները ինք նիւթականացուց. Իր ամուսինին տեսակ մը նիւթական վարպետն էր, թատրոնին երկրորդական գործերը ինք կը կարգադրէր. «Նիպելունկէն»ի ներկայացման առթիւ ինք Քօզիմա ձուլէլէ մը խանութը գնաց 44 կտոր առարկայ փոխ առնելու, որոնց մասին պիտի պայքարէին մարդիկ ու աստուածները. Այս պատուական կինը իր ամուսինին խելքը չհասած նիւթական գործերուն գլխաւոր սատարը եղաւ, տանը բոլոր աշխատութիւնները գրեթէ իր ձեռքովը կը կատարէր.

Միննա Վակներ, վարպետին առաջին կինը, ան ալ տանտիկին. բայց

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ)(67)(

ՀԵՏԱՔՐՔՐԱՇԱՐԺ ՏԵՍԱՐԱՆՆԵՐ

ՄԵՂՐԱԼՈՒՍՆԻ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

ԺԷ.

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ՔԱՐԱՅՐԸ

Երկու որբուկները իրենց խորհրդակցութիւնները կատարելէ ետք, երկու սեւ գազաններուն ընկերակցութեամբ մտան քարայրէն ներս, ուր հեռուն կը նշմարէին աղօտ լոյս մը, զոր կը սփռէր նաւաստիներէն մէկուն բռնած ելեքտրական լամբարը, մինչդեռ միւս նաւաստիները երկու կալանաւորները շրջապատած՝ առաջ կը վարէին զանոնք. Սուրբ ու Ժուայէօ ալ կը յառաջանային միշտ իրենց քով ունենալով Ֆրէտն ու Ջիմին.

Ուղեւորութիւնը երկար չտեւեց քարայրին մէջ. Հազիւ հարիւր յիսուն քայլի չափ առաջացան՝ կանգ առին սարսռազդեցիկ սրահի մը առջեւ որ հնգանկիւն արտասովոր դիրք մը ունէր, և ուրկէ կարելի էր դիտել քարայրին ամբողջ բաժանումները.

Մեծ լամբար մը կը լուսաւորէր այս սրահը, որուն պատերէն վար կախուած էին այլեւայլ զէնքեր, հագուստներ, տնական պիտոյքներ, մինչդեռ վարը մեծ կրակարանի մը մէջ մեծ քանակութեամբ խարոյկ կը բոցավառէր.

Ցանկարծ ազդու ձայն մը հնչեց, որ հրամայողական չեշտով մը գոռաց.

— Կալանաւորները իրենց սրահը տարէք.

—Իրենց սրա՞հը, մրմռացին փոքրիկները.

—Այո՛, մեր դիմացի նրբանցքը, որ ասոր մէթր խորութեամբ անդունդով մը ամրապէս գոցուած է, ուրկէ կարելի չէ դուրս ելլել առանց այս մեծ սրահէն անցնելու, ըսաւ նաւաստի մը.

—Հասկցայ, յարեց պատանին անտարբերութեամբ, հասկցայ ամէն բան աղէկ կարգադրուած է ու սատանաները անգամ չեն կրնար սակէ իրենց օձիքն ազատել.

Երբ սակայն նաւաստիները Տուտըհանի ու Լիւսիէնի կապանքները քակելով զանոնք իրենց արգելարանը կը տանէին, պատանին բերանը ընկերուհիին ականջին մօտեցնելով,

—Դիւրին գործ չէ, մոլտաց.

—Զանոնք ազատելը, այնպէս չէ՞, կրկնեց աղջնակը, մանաւանդ որ այս սարսռեկրեայ քարայրին մէջ մենք ալ մեր ազատելիք մարդոց պէս բանտարկուած ենք.

Պատանին սակայն որ բնաւ յուսահատիլ չէր գիտեր, վստահ չեշտով մը,

—Պա՛հ, ըսաւ, տեղէ մը դուրս ելլելու համար նախ անկէ ներս մտնել անհրաժեշտ է. Ժամանակը ուշ է, պառկինք, քունը նոր գաղափար կը ներշնչէ.

—Այո՛, պառկինք, կրկնեց աղջնակը, մեր աչքերը փակենք, լաւ յղացումներ ունենալու համար՝ աղէկ միջոց է քնանալը.

Ժուայէօ ու Սուրբ իրենց յոգնութիւնը փարատելու համար քով քովի երկնցան նրբանցքի մէկ կողմը, որուն դուռը կից էր այն սրահին ուր կալանաւորները պահուած էին. Ֆրէտ ու Ջիմի ալ երկնցան իրենց բարեկամներուն մօտ ու հանգիստ առին.

—Աղէկ տեղ ընտրեցինք, ըսաւ աղջիկը, լամբարին լոյսը հոս չկրնար արգելք ըլլալ մեր քունին։

—Պատին վրայ ճանճ կայ, մոլտաց պատանին, հասկցնել ուզելով ընկերուհիին թէ ուրիշներ կը լրտեսեն զիրենք և թէ պէտք չէ անզգոյշ խօսքեր ընել։ Նաւաստիները դեռ չէին քնացած, սմանք կծկուած էին պատին եզերքը, ուրիշներ կը ծխէին, մէկ քանին ալ պառկելու կը պատրաստուէին։ Պատանին պառկած տեղէն ցատկելով,

—Էօֆ, ըսաւ, անկարելի պիտի ըլլայ հոս պառկիլ, առանց նեղուելու։

—Մի՛ նեղուիր քաջս, պատասխանեց մէկը, հիմա քունիկդ կուգայ, երբ խօսակցութիւնները դադրին։

Աղջնակը սակայն բոլորովին հակառակը պնդեց Ժուայէօի ու նաւաստիներուն ընկերութենէն խիստ գոհ մնացած դէմքով մը.

—Սքանչելի՜ տեղ, ըսաւ, վառարանէն փայտի երտ մը առի ու անոր լոյսովը թէ անկողինս փռեցի ու թէ' դիչերուան արդուզարդս կատարեցի, դուն ալ կրնաս իմ օրինակիս հետեւիլ Մըսթըր Ժուայէօ.

Նաւաստիները քրքջալիր խնդացին աղջկան այս համակերպող բնաւորութեանը վրայ որ բնաւ դժգոհանք չէր արտայայտեր, այնչափ չարքաշ կեանքի մը հանդէպ. Մնաց որ արդէն երկու որբուկներուն ալ քաջասրտութիւնը, անվեհերութիւնն ու չարքաշութիւնը զարմանք պատճառած էր իրենց, ու իրենց պետին Լուկի համար բախտաւորութիւն մը կը նկատէին որ յաջողած էր ասանկ վարժ գործիքներ ձեռք անցընել.

Խորամանկ աղջիկը տեղէն ցատկեց գնաց կիսավառ փայտ մը եւս առաւ վառարանէն ու պատանիին քով դառնալով,

—Հիմա տեսա՞ր, սիրելիս, ըսաւ, ի'նչ աղէկ բան է ճարպիկ ըլլալը, դուն տունէն դուրս մէկ հատիկ մըն ես ճարպկութեան կողմէ ու ինձ ալ կը ներես որ տունէն ներս աչքաբացութիւնս ցոյց տամ քեզ. հիմա եկուր չպառկած պտըտինք քիչ մը ու մեր բնակարանը լաւ մը ուսումնասիրենք, որպէս զի տգէտ չմնանք անոր նկատմամբ.

Երկուքը մէկէն թեւ թեւի սկսան առաջանալ և երբ քանի քայլ առաջացան՝ պատանին զարմացումով տեսաւ որ հողը կը փխրի իրենց ոտքին տակ, ո'չ միայն հողը այլ և այն տեղի պատերն ալ ուչագրաւ թուեցան իրեն. Աջ ու ձախ զննեց, վեր վար նայեցաւ ու այնպէս ենթադրեց որ կացինի Տիտանեան հարուածով մը ճեղքուած էր քարինը. Անդին ժայռ մը կար քարինը, աջ ու ձախ զննեց այս ժայռն ալ ու խոր ճեղքուածք մը նշմարեց անոր մէջ, վի՞հ մը կամ անդունդ մը, որուն յատակէն ջուրի խառնաշփոթ ձայն մը կ'արձագանգէր. Անպատճառ հեղեղ մը գոյացած էր քարայրին տակը և կամ կըրնար ըլլալ որ քիչ մը անդին տարածուած անյատակ լիճին մէկ մասը կազմէր այս ջուրը, ըսաւ.

(Շարունակելի)

զինքը քշող մը կ'ուզէր։ Ամէն բան պէտք էր ըսուիլ իրեն։ Բնաւ իսկ մտքէն չէր անցած որ Հանճարի մը հետ պիտի կարգուէր։ Վակնէր անոր օրօրը «Ռիէնցիին» միայն արտադրած էր, և այս ուղղութեամբ խեղճ մարդը կը ջանար ուրիշներուն չորցած դափնիներէն կարելի եղածին չափ շատ իրեն համար ալ կորզել։ Այն ատենուան հասարակութեան մտքի վիճակին մէջ և տեսակէտին վրայ կեցած էր Մինան։ Բայց Ռօզիմայէն առաջ Ցիւրիխի տարագրութեան մէջ Վակնէրի մխիթարիչ ոգին Մաթիլդա Վէզենտոնք եղած էր։ Վարպետին ամենաբարձր խորհուրդներուն կ'ընկերակէր Մաթիլդա, որուն քովինը գրեց Վակնէր իր «Թրիսթան»ը, և առանց «Մաքրուհի Մաթիլդա»ին Վակնէր թերևս գրած չլար զայն։ Այս կինը մեծ ազդեցութիւն ունէր անոր ստեղծող հանճարին վրայ, անոր գեղարուեստական այժերը ամենաբարձր հորիզոններու ժամանեցուց, և. ինքզ ալ արուեստագիտուհի, և ո՛չ նուազ քերթողուհի, արեւուն ճառագայթն էր, որ Մեսենդոնեան սիւներուն վրայ անոյշ ձայներ կը թրթռացնէր։ Եթէ Վակնէր առաջարկէր իրեն Նիպէլունկէնի գանձերը երթալ բերել, յօժարակամ կը նետուէր Հռենոսի մէջ, թէև դժուարաւ պիտի երթար ձուլիչին խանութը։ Վակնէր այս կինը սիրեց, որուն չափ չէ սիրած կին ո՛չ առաջ ոչ վերջը։ Ճանչցաւ զայն իր այրական ամենէն գեղեցիկ հասուակութեան մէջ, 40 տարեկանին, մինչ Լիւսէրնի մէջ Ռօզիմայի հետ իր ամուսնութեան ատեն 57 տարեկան մարդ էր։ Մաթիլդա ևս Ռօզիմայի նման ուրիշի մը կը վերաբերէր, բարեկամի մը։ Ըսողներ կան թէ յարաբերութիւնին մաքուր մնաց մինչեւ վերջը։ Վակնէր անոր վրայ կ'երազէր։ Նէ Վակնէրի վրայ կ'երազէր, երազի մէջ միայն զիրար կը համբուրէին։ «Ա՜խ, տխուր համբոյր մըն է երազի մէջ եղած համբոյրը,» կ'ըսէր համարձակօրէն Մաթիլդա և կը յաւելուր հառաչելով,—

«Ա՜խ, եթէ աւելի սերտիս միանայինք, թէև թեւի, և կուրծքի, այն ատեն բոլոր այս բաղձանքներուն կրակը պիտի մարէր հեշտանքի աշխարհի մը մէջ։»

Մաթիլդա Վէզենտոնք, գեղանի խարտիւսի մը, անգիտակցաբար գաղտնիքը գիտցաւ արուեստագէտի մը ստեղծիչ ուժերը գրգռելու, և երգի ձեւով թրթռացնելու անոր հոգիին մէջ խռովող յոյզերը։ Բայց խնդիր է թէ Ռօզիմայի չափ պիտի կրնա՞ր վարպետին համար թեթևցնել իր արուեստին բարեյաջող գործադրութիւնը, օգնել անոր կիանքի ծրագրին իրագործութեան։ Ասիկա Ռօզիմայի վերապահուած էր։ Մաթիլդա ըղձանքներով և սրտաոչոր բաղձանքներով անցաւ գնաց, Ռօզիման գործ տեսաւ։ Ռօզիմա գործնականն էր, Մաթիլդա բառ։ Արուեստագէտին կեանքի ամենաբարձր նպատակին վերասաւ ըլլալով հանդերձ, Ռօզիմա արժեցուց անոր աշխատութիւնը, բարձր սիրոյը զուգորդեց ճարտար ձեռքին, զգացումներուն հուրը գործնականին հետ։ Մաթիլդա ատատածարեալ մարդուն նուիրեց ոսկի գրիչը որով գրեց «Ռայնկօլտ»ը և «Վալքիւր»ը։ Ռօզիմա 40,000 ֆր. սնոտաժեշտ գումարը արդիւնաւորել տուաւ, որով Վակնէր իր պարտաւորիչ պարտքերը մասամբ կրցաւ վճարել։ Մաթիլդա քերթողական չունչ արաւ Վակնէրի յօրինած երգերուն, Ռօզիմա գիտցաւ արդիւնաւորել դեղին մետաղը և անոր յաղթական նուագները։ Ո՛չ, առանց Ռօզիմայի դիւրին չէր յղանալ Պայրէյոթը։

Վարպետին մահէն վերջ ալ Ռօզիմա դրօշը բարձր բռնեց և պայքարեցաւ իր ամուսինին յայտնի և գաղտնի հակառակորդներուն դէմ։ Արթուն աչքով կը հսկէր անոր թատերական կտորներուն ներկայացման իրաւունքներուն վրայ, անձկալից աչքով կը պահպանէր Վակնէրի մտաւոր և նիւթական ժառանգութիւնը, անոր անմահութեան դէտ կենալով, ինչպէս Հայր Աստուծոյ հրեշտակապետները։

Երեք կիներ վճռական ազդեցութիւն ունեցան Ռիչարդ Վակնէրի կեանքին վրայ։ Մին՝ զոր ինքը իրեն ամուսին ընտրեց, մին՝ զոր սիրեց, և մին՝ որ կին եղաւ իրեն։ Կ՚ուզեմ Մինոա, Նիհար տարիները Վակնէրի հետ անցուց, անոր հետ տառապեցաւ և նեղուեցաւ։ Գեղեցիկ Մաթիլդի մէջ կ'ողջունենք վարպետին մուսան։ Ամէնէն վերջը եկաւ Տիկին Ռօզիմա, ուժեղ, գործնական կինը, Վակնէրի դատին փաստաբանը, անոր արուեստին վարիչը, անոր համաչափակիր յաջողութեան գործակցուհին, անոր առանին կեանքին հիմնադրուհին։ Վանֆրիտի տանտիկինը։ Վերջինը կրնայ առաջինը համարուիլ, որ լաւագոյն երջանկութիւնը բերաւ անոր, եթէ ոչ՝ տարփանքի անոյշ արբեցութիւնը։

Նայէ Ֆրայէ Բրեսկ)

ՀԱՄՄԷ?

Աւստրիի անուն խնդիր մը,—եթէ կը հաճիք։

Անգամ մը՝ Նորպսակ ամսոյի մը հետ՝ կը գտնուէի տուն մը, ուր պառաւ կին մը կար։

Կինը իր ամուսինը պարզապէս իր աւագանի անունովը— ազգի անունո՛վը— կը կանչէր մտերմօրէն.

—Օննի՛կ, քիչ մը ջո՛ւր տուր, կ'ըսէր միշտ։ Օննի՛կ, դուռը բա՛ց, Օննիկ, պէտի ուտե՞ս, Օննի՛կ վեր, Օննի՛կ վար, Օննի՛կ սաղին, Օննի՛կ անդին...

Բայց, դեռատի կնոջ այս մտերմական կոչերը պառաւ կնոջ չիզերը ոտք կը հանէին, ա՛յնչափ, ա՛յնչափ որ...

Վերջապէս օր մը, ա՛լ չկրցաւ համբերել։

—Մեր ատենը, բաւ։ մենք մեր երկանք հետ սատկի թ՝ եՀ ելի ֆ սիդ չէինք։ մենք մեր երիկներուն հետ ուշ չարի պէս չէինք վարուեր։ միշտ միւսիւ Օննիկ, Օննիկ ասդ կ'անուանէինք զանոնք։ քավերնին շատ բան չէինք խօսեր։ Քա՛ վոյ, ես կեանքս մէջ հիշ մէկ ատեն գլխաւորս քա՛ Սենեքերիմ տէրի չեմ կանչած...

Պառաւ կինը իրաւունք ունէր գոյնթակղելու, որովհետև իրենց ատենը այսպէս չէ՛ր։

Մանկամարդ կինն ալ իրաւունք ունէր իր ամուսինին հետ այսպէս վարուելու, որովհետև մեր ատենը այսպէս կը պահանջէ այսօր։

Հիմա՝ ճշմարտապէս ծիծաղելի բան մըն է տեսնել կին մը՝ որ ձեռնոցներ դնելով ու օտարակնի մը հանդէպ գտնուելու պէս կը տեսնուի իր ամուսնին հետ, որ իր... երիկն է վերջապէս, մէ՛կ բառով։

Կին մը որմ՝ հետ կրնայ մտերիմ ըլլալ բայց եթէ իր ամուսնին հետ...

Եւ եթէ ստիպուի Տիարով, պարոնով, միւսիւով, աղայով, էֆէնտիով խօսիլ իր ամուսնին հետ, ա՞ւր կը մնայ ամոյին սէրը, մտերմութիւնը, որակցութիւնը...

Կինը՝ «աղայով» խօսի իր երկանը հետ, այս վերջինին ալ «տիկին» ըսէ իր կնոջ...

Հապա ա՞ւր կը մնայ երիկնիկութիւնը։

ԿԱՎԱՌՕԳ

ԴԱՄԱՍԿՈՍ

ՏԵՂԱԳՐԵԿԱՆ, ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԵՒ ԿՐՕՆԱԿԱՆ

Դամասկոս 200,000ի մօտ ազգաբնակութիւն մը ունի, որուն մեծամասնութիւնը Թուրքերն են։ կան նաև մեծ թուով Յոյն և Լատին, իսկ Հայերն հազիւ 40—50 տուներ են։ Քաղաքը՝ չնորհիւ իր ունեցած առատ ջուրերուն, շրջապատուած է պարտէզներով։ արեւմտեան կողմը բարձր լեռ մը կայ՝ որուն տեղացիք ձեպէլ-իլ-Արպաին(*) անունը կուտան։ Թուրքերը հոն նշանաւոր ուխտատեղի մը ունին, իսկ այս լերան վրայ տեղացիք քար մը ցոյց կուտան որուն վրայ Աշըգ-Ղարիպը նստած է կ'ըսեն։

Քաղաքը դրսէն դիտելով սիրուն դիրք մը ունի, սակայն ներքին մասերը հակապատկեր մը կը կազմեն անոր արտաքին երեւոյթին հետ. փողոցները նեղ, տուները ցած և հին ճարտարապետական դրութեամբ չինուած են։ Նշանաւոր են Ապտուլլահ բաշայի և հրեայ Ամպերի տուները (այժմ Իտատիէ վարժարան), որոնք հիանալի հատատութիւններ են։ Եւրոպացիք իսկ այցելելով իրենց հիացումը կը յայտնեն։ Նշանաւոր են նաև Համիտիէ Մանկանց նորակառոյց հիւանդանոցը և բաղնիքները որոնց ունեցած մաքրութիւնը Պրուսայի Զէքիրկէներուն մէջ իսկ չէ տեսնուած։

Քաղաքին գլխաւոր չուկան է Սուֆէլ-Համիտիէ կոչուածը, որ իսկապէս դրդամակ և զանազան ճիւղաւորումներ ունի, ընդհանրապէս երեւելի վաճառականները հոն հատատուած են։ Կան նաև բազմաթիւ չէքէրճիի խանութներ, որոնք ընտիր չաքար կը պատրաստեն։ Ասոր համար չէ՞ որ ըսուած է թրքական սա՝ առածը. «Նէ Շամըն շէքէրի նէ շէքէրին Շամը»։

Թուրքերը ունին բազմաթիւ մզկիթներ որոնց մէջ նշանաւոր են Ճամի-Ումմիէ ըսուածը որ մարմարեայ քարերով զմբեթաւոր պատկառելի հատատութիւն մըն է, և Սանճագար ճամիսին ուր կը պահուի Սանճագը-Շերիֆը։

Հայերը ունին վանք մը որ Պապ-Թումա ըսուած թաղը կը գտնուի ուր հատատուած են նաև Հայոց մեծամասնութիւնը։ Վանքին մէջ կայ երկսեռ վարժարան մը որ ծաղկոյի վիճակին մէջ է և հազիւ 20ի չափ երկսեռ աշակերտ ունի։ Թուրքեր ը ունին Իսատիէ և զինուորական վարժարաններ, Արեւմտից և քաղաքական բժշկական վարժարան մը որ կը հաւասարի Պէյրութի ամերիկեան և ֆրանսական բժշկական վարժարաններուն, ունի 100ի մօտ ուսանող, որոնց 30ը Հայ են։

Դամասկոս Սուրիոյ կուսակալութեան առևտրական և հողագործական կարեւոր կեդրոն մըն է։ Իր հողը չնորհիւ Նէհր-իլ-Պարատաի ջուրերուն, արգաւանդ և բարեբեր է, այնպէս որ իր արտադրած ընդեղէններն ու արմտիքը տեղւոյն մէջ վաճառուելէ վերջ Պէյրութ կ'արտածուին։

Արհեստաւորներն աւելի բազմաթիւ են. ամէնէն ընդարձակ առեւտուր ունեցողները զինագործներն են, որոնք սքանչելի զէնքեր կը պատրաստեն և Եւրոպա ու Պոլիս կը ղրկեն։

Շնորհիւ Վեհ. Կայսեր, Դամասկոս մօտ օրէն կ'ունենայ նաև իր երեքարաշարժ թրամուէյը և եկեկարական լոյսը որոնք աւելի պիտի բարձրացնեն արժանիքը Շամը Շերիֆին։

Ս. Տ. ՄԻՆԱՍԵԱՆ

(*) Քառասնոց լեռ։

ԱՐՁԱԳԱՆԳ

ՊԱՏԳԵՐ

ԿԱՂԱՆԴԸ ԿՈՒԳՈՅ ԿՈ՞Ր

Բերայի չիտակ ճամբան եռուզեռի մէջ է։

Մնունդի ծառեր չորս դին։

Ու իրիկնադէմին սկսեալ մինչեւ ուշ ատեն՝ գեղանի տիկիններ ու օրիորդներ կը շրջին Բերայի մայթերը՝ երկարօրէն կենալով ցուցափեղկերու առջեւ, որոնց ետին կան ցուցադրուած ադուորիկ պուպրիներ, գզտիկ գզտիկ գունաւոր ձիեր, հրեշտակի կառքեր և ադուորիկ մարմնամարդիկներ, — գզտիկ մանուկներուն երազները ամբողջ։

Պողավաճառները փռած են իրենց բոլոր պատուները՝ որոնք գզտիկներու որկրամոլութիւնը կը գրգռեն և հայրիկներու քսակները կը պարպեն։

Պօն Մարշէն, Պազար Ալմանը չե՞ն պարպուիր։ երկսեռ ամբոխ մը կը խոնժէ ներս, և հոն՝ տաք մթնոլորտին և լոյսերու ողողումին մէջ, կը կենայ երկար, դիտելով ու դիտելով, և բերաններուն ջուրերը վազելով։

Գնողները հատիմատաբար շատ քիչ են. հինգ հարիւր դիտողին մէջ հազիւ գնող մը կայ. անդիտիները ամբողջ գնելու ամաքեոններ են, որոնք կը փափաքին գնել, բայց իրենց քսակը հաւանութիւն չի տար։

Ծանկարծ՝ սուր աղաղակ մը օդը կը ճեղքէ։

Տիկին մըն է որ բաղմութեան մէջ՝ կուրծքին վրայի ժամացոյցը գողցուցեր է։

Տիկիննե՛ր, օրիորդնե՛ր, ուշադրութիւն քսակահատներէն մանաւանդ այս օրերուս։ Ձեր գոհարեղէնները և ժամացոյցները քիչ մը նուազ ցուցադրեցէք, եթէ չէք ուզեր անոնցմէ յափշտակեալ զրկուիլ։

—Շա՛խ, չո՛ւխ...

Զոյգ մը ապտակներ կը ճարճատին չիք պարոնի մը երեսին, որ Գաուռզոյին մեղքն է գործած բազմութեան մէջ։

Խանութները բաց են մինչեւ ուշ ատեն, ինչպէս նաև կիրակի օրերը, անփղուլայները գործերու այս եռանդէն այնչափ գոհ չեն, որովհետեւ հոգիներն բերանին կուգայ կոր։

Ու կիներու օրիորդներու և պարոններու բազմութիւնը՝ ովկէանոսի ալիքներու նման կը տատանի Բերայի մայթերուն վրայ, մինչ անձրեւը ահագ ըսլաթան, կը մաղուի բարա՛կ բարա՛կ...

Կաղանդը կուգայ կոր։

×

Ինչ է պատիւը։

Կրճատման նշան մը,— պատասխանած էր Միմոս։

Ու Նոյն իրիկունը Ֆրանսական թատերախումբ մը կը ներկայացնէր Զիւտէրմանին Պատիւը։

Գացի, տեսի, և բան մը չհասկցայ,— ինչպէս պիտի ըսէր կեսար — հակառակ սա՝ պատիւ ըսուած բանէն բան մը հասկնալու փափաքիս։

Ամէն մարդ իր պատիւին համար ինքզինքը կ'ուտէ, և Զիւտէրման կ'ըսէ թէ պատիւը միամիտ նախապաշարում մըն է լոկ որ հազարումէկ գոյներու տակ կը ներկայանայ։

Շատ մը մարդիկ ալ կան որ պատիւի համար ինքզինքին չեն ուտեր, բայց նորէն կը մերժեն հաւատալ այդ բանին՝ միամիտ նախապաշարում մը ըլլալուն։

—Կ'աղաչեմ, կ'ըսեն անոնք, ես պատիւ ունիմ, ես պատիւովս կ'ապրիմ կոր, պատուոյ խօսք, պատուոյս վրայ կ'երդնում որ, պատիւս չնորհիւ, պատուոյ նախանձախնդիր...

Պատի՛ւ, պատի՛ւ, պատի՛ւ։

Պատիւէն զատ բան չունին անոնք իրենց բերանին մէջ, և սակայն քսան փարանոց ապրանք մը քսան ղրուշի ծախելու չեն վարանիր բնաւ։ Ասիկա անպատուութիւն չէ, այլ... վճառականութիւն, հոգի՛ս։

Վիճակագրութիւն!

Դերասան Պ. Սանճագեան փողոցը անգամ պարապ չի քալիր, և իր առած քայլերը կը համրէ՝ վիճակագրութեան ծառայութիւն մը մատուցած ըլլալու համար։

Այս եղանակով հասկցած է թէ՝

Շանզաղէ Պաշի թատրոնէն մինչեւ Բերա Ֆէրիտիէ փողոց՝ Ունգարիի կամուրջէն անցնելով 4328 քայլ է։

Իսկ Գարաքէօյի կամուրջէն անցնելով՝ նոյն ճամբան՝ 5024 քայլ։

Գատրգիւղի նաւամատոյցէն մինչեւ Գուչիւքլիի թատրոնը՝ 524 քայլ։

Սկիւտարի նաւամատոյցէն մինչեւ թատրոնը՝ 2524 քայլ։

Իսկ Գուզկունճուգէն՝ 1562 քայլ։

Գարաքէօյի կամուրջը՝ մէկ ծայրէն միւսը՝ 237 քայլ։

Իսկ Ունգարիի կամուրջը՝ 202 քայլ։

Ղալաթիայէն մինչեւ Շիշլի՝ 4540 քայլ է։

Սակայն մի՛ մոռնաք թէ այս հաշիւը՝ Սանճագին ոտքին համաձայն է չինուած։

Եթէ չէք հաւատար, կրնաք փորձել։

Mot de la fin.

Ճաշարանին մէջ.

— Կառսո՛ն, այս ապուրը շատ պաղ է,

—Կը սխալիք պարոն, բերած ատենս կրակի պէս էր։

—Ինչէ՞ն հասկցար, չէնէմի համին նայեցար։

—Բաւ լեցի պարոն, մատս մէջը խօթեցի։

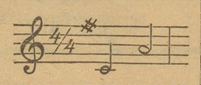

ԱՐՏԱՔԻՆ

ԸՆԴԱԿԱՆ ՊԱՑԹԱՐԸ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ.—Բոլոր կուսակցութիւնները սկսած են պատրաստութիւն տեսնել նոր Ռայխսթակին ընտրութեան համար, անոնցմէ ոմանք մտադիր են իրենց ջանքերը միացնել մէկ ծրագրի վրայ։ Կեդրոնի կամ կաթոլիկ կուսակցութիւնը իր ընտրական կոչը հրատարակեց։ Կուսակցութիւնը կը յայտարարէ թէ գաղթային չափաւոր խբնայասէր քաղաքականութեան մը համամիտ է, որ համապատասխանէ գերման ժողովուրդին դրամական վիճակին։ Մախերուն պատասխանատուութիւնը պէտք է ծանրանայ նաև Ռայխսթակին վրայ և վարչապետը պարտաւոր է այս մասին ընդարձակ տեղեկութիւններ տալ Երեսփ. ժողովին մէջ։ Ամբողջ Գերմանիոյ մէջ օրուան ամէնէն կարեւոր խնդիրը նոր Ռայխսթակին ընտրութիւնն է։

ՄԱՐՕՔԻ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ.—Թանձէրէն Թայվզի Թղթակիցը կը հեռագրէ թէ կացութիւնը անփոփոխ է։ Ռայսուլի կը վախնայ Մարօքեան զօրքերուն իրեն մօտենալէն, բայց զօրքերը դեռ ա՛ՆՔան յառաջացած չեն։ Թանձէրի չուկան պաշտպանութեան տակ առնուած է։ Ֆրանսացիք և Սպանիացիք կը վախնան որ իրենց հակառակ դէպք մը կրնայ միջամտութեան պարտաւորել զիրենք, իսկ բնիկներն ալ կը վախնան որ Ֆրանսա և Սպանիա ամենափոքր առիթի մը կ'սպասեն միջամտելու համար։ Ամէն պարագայի մէջ սակայն կը կարծուի թէ այս ամէնը լոկ վաղանցիկ անուսարաւի մըն է։ մարօքեան իշխանութիւնը պիտի կրընան Ռայսուլիի հետ իրենց վէճը կարգադրել բանակցութեամբ, և հարկ պիտի չլլայ ցասքը զօրք հանել, արդէն Ֆրանսա և Սպանիա ևս այդ ծայրայեղութեան երթալ չեն ուզեր, այնպէս որ վերջի վերջոյ Թանձէրի դեսպանական մարմինը միայն հարկ եղած դիտողութիւններով պիտի կրնայ գործին վերջը բերել։

Մաքհնի Թանձէրի Թղթակիցը Ռայսուլիի հետ իր մէկ տեսակցութիւնը կը պատմէ։ Ռայսուլի ի մէջ այլոց ըսեր է թէ 30-40 տարիներէ ի վեր Եւրոպացիք նաւ կը ղրկեն Թանձէրի ջուրերը, առանց մեր անդորրութիւնը խանգարելու։ Բայց այս անգամ եկած նաւերը չար նպատակ մը կը ծածկեն, և մենք պիտի չհանդուրժենք որ այդ նաւերը հոս ոնէ գործ տեսնեն։ Մարօքեան իշխանութեանց հետ համախորհուրդ դեսպաններուն պիտի բողոքենք Ֆրանսայի և Սպանիոյ այս անհարկի միջամտութեան դէմ և հինգ օրէն նաւերը իրենց տեղերը պիտի դառնան։

ԿՐԹԱԿԱՆ ՕՐԷՆՔԸ ԴԱՐՁԵԱԼ ԼՈՐՏԵՐՈՒ ԺՈՂՈՎԻՆ ՄԷՋ. — Լորտերու Ժողովը Գ. օր սկսաւ խորհրդակցիլ Երեսփ. Ժողովին կողմէ իրեն եւ դարձուած կրթական օրինագծին վրայ։ Նախորդ արտաքին գործոց նախարար Լորտ Լէնստաուն խստիւ պախարակեց Երեսփ. Ժողովը, որ առանց նկատողութեան առնելու Լորտերու Ժողովին բարեփոխումները, ամբողջութեամբ ետ դարձուց զանոնք, մինչդեռ պարտաւոր էր մի առ մի քննութեան ենթարկել զանոնք։ Լորտը առաջարկեց հարցնել կառավարութեան թէ ինչ զիջումներ ընելու պատրաստ է օրէնքը փրկելու համար։ Յայտարարեց թէ ըլլալիք զիջումները իրական կէտերու վրայ պէտք է ըլլան, որպէս զի ընդդիմադիր կուսակցութիւնն ալ գոհ մնայ։ Լորտ Լէնստաուն հետեւաբար առաջարկեց յետաձգել այդ օրէնքին խորհրդակցութիւնը, մինչեւ որ կառավարութենէն որոշ պատասխան մը առնուի վերոյիշեալ հիման վրայ։ Լորտերու Ժողովին նախագահ Ազատական Լորտ Ռրիւ պաշտպանեց կառավարութեան բռնած ընթացքը այս մասին, իրաւունք տուաւ բարեփոխութիւններուն ամբողջովին ետ դրկուելուն, և յայտարարեց թէ կրթական նախարար Պիրրէլ արդէն ըսաւ Երեսփ. Ժողովին մէջ թէ պատրաստ է բանաւոր բարեփոխումներ ընդունիլ և այդ մտօք զիջում ընել, մինչդեռ Լորտերու Ժողովին կողմէ ասկէց առաջ բարեփոխումները կառավարական օրինագծին ամբողջ ոգին հակառակ էր։ Ասոր վրայ խորհրդակցութիւնը յետաձգուեցաւ։ Ընդհանուր կարծիքը ա՛յն է թէ իրաւախոհութիւնը կարելի պիտի ըլլայ երկու Ժողովներուն մէջ, բայց տակաւին Անգլիոյ կրթական օրէնքին ճակատագիրը անստոյգ է, որովհետև կառավարութեան կողմէ ընդունուելիք բարեփոխումները և ըլլալիք զիջումները անընդունելի են Նոն-Ֆոնֆորմիսթներուն, որոնք սակայն ներկայ նախարարութեան յաջողութեան գլխաւոր ատաղը եղած են։

ԼԱ ՀԷՅԻ ԴԵՍՊԱՆԱԽՈՐՀՈՒՐԴԸ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱ.— Վարչապետ Պանբրմէն Երեսփ. Ժողովին մէջ պարզեց Լա Հէյի Ժողովին կողմէ քննութեան առնուելիք խնդիրները, որոնց մէջ կը գտնուի նաև ապառազինութիւններ սահմանափակելու իրագիրը, որոնք այս միջոցիս բոլոր կառավարութեանց կողմէ խորհրդակցութեան առարկայ եղած են։

ԹՐԱՆՍՎԱԼԻ ՆՈՐ ՎԱՐՁՈՒԹԻՒՆԸ.— Գաղթային խորհրդական Զբրչիլ Ե. Եսփ. Ժողովին մէջ երկարօրէն պարզեց Թրանսվալի և Օրանժի նոր ինքնօրէն վարչութեան մանրամասնութիւնները։ Ցոյս յայտնեց թէ նոր Խորհրդարանը ի մօտոյ պիտի գումարուի։ Երեսփ. Ժողովը այժմ 30 անդամներէ պիտի բաղկանայ, իսկ Մերակոյտը 11 անդամներէ, որոնք կառավարութեան կողմէ պիտի ընտրուին։

ՐՈՒԶՎԷԼԹԻ ՊԱՏԳԱՄԱԳԻՐՆԵՐԸ.—Նախագահ Ռուզվէլթ Խորհրդարանին հաղորդեց երեք մասնաւոր պատգամագիրներ։ Առաջինով կը խնդրէ ընդարձակել պետական հողերու վերաբերեալ օրէնքը։ Երկրորդը կը վերաբերի Նաւատորմին։ Ռուզվէլթ կ'առաջարկէ նաւատորմին նաւազներուն և սպաներուն ընտրութեան մասին նոր մեթոտներու հետեւիլ, քանի որ ամերիկեան ծովային նախարարութեան կողմէ մինչեւ ցարդ ընդունուած մեթոտները այլ ևս հնցած են։ 56 տարեկան սպաները միայն նաւապետ կ'ընտրուին, և Գ. կարգի ծովակալներուն տարիքն ալ 60 ըլլալու է։ Նախագահը կ'ըսէ թէ այս մեթոտը մեծ բարեփոխութեան պէտք ունի։ Նաւապետներուն համար կ'առաջարկէ 48 տարիքը, և ծովակալներուն համար 55։ Իւրաքանչիւր սպայ իր ատենին մէջ եօթը տարի ծառայութիւն պէտք է մատուցանէ։

Երրորդ պատգամագրին մէջ նախագահը կը խօսի դէպի Բանամա իր ուղեւորութեան վրայ։ Նախագահը կը յայտարարէ թէ ամէն բան իր աչքովը տեսաւ, և կը շնորհաւորէ Խորհրդարանին կողմէ ջրանցքին շինութեան համար առաջարկուած մեթոտը։ Կը յայտարարէ թէ առողջապահական կացութիւնը գոհացուցիչ է ջրանցքին շինութեան շրջանակներուն մէջ, և պեղման աշխատութիւնք մեծ յառաջդիմութիւն կ'ընեն։ Պատգամագիրը յետոյ կը հերքէ Ջրանցքի Ցանձնաժողովին անդամներուն և անոր պաշտօնատարներուն դէմ եղած զրպարտութիւնները։

ԿՐՕՆԱԿԱՆ ՊԱՑԹԱՐԸ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԷՋ.—ԿԱՐԴԻՆԱԼ ՌԻՇԱՐԻ ՄԵԿՆՈՒՄԸ ԱՐԲԵՊԻՍԿՈՊՈՍԱԿԱՆ ԱՊԱՐԱՆՔԻՆ.—Բարիզի կը հեռագրեն Դիս. 17 թուով.—Բարիզի արքեպս. կարդինալ Ռիշար այսօր կէս օրէն ետքը մեկնեցաւ իր ապարանքէն, որ կառավարութեան ստացուածքն է, բայց Քանքորտայի պայմաններուն համեմատ ցարդ իր տրամադրութեանը տակ դրուած էր։ Կարդինալ Ռիշար 1886էն ի վեր Բարիզի եպիսկոպոս է, բայց այս ապարանքը կը բնակի 1875էն ի վեր. որովհետեւ տասը տարի իբր Բարիզի նախորդ արքեպիսկոպոսին օգնական այդ ապարանքին մէջ բնակեցաւ, արքեպիսկոպոսական յաջորդութեան իրաւունքովը։ Կարդինալը 88 տարեկան է։ Կրընէլ փողոցին հին ապարանքը զոր այսօր կարդինալն հարկադրուեցաւ պարպել, 1830էն ի վեր իբր արքեպիսկոպոսական բնակարան կը ծառայէր, իսկ անկէ առաջ այսինքն 1815էն մինչև 1830 ալ իբր աւստրիական դեսպանատուն գործածուած է։ Այս գեղեցիկ և պերճ չէնքն որ մեծ բակի մը մէջ կը գտնուի և բաժնուած է փողոցէն բարձր պատով մը, տասնեւօթներորդ դարուն կառուցուած է Ռօշչուատի դուքսին համար, նշանաւոր Շարդալ ճարտարապետին կողմէ։ Տասնեւութերորդ դարուն ծախու առաւ Սալարիէլ Տիւ Շադրէլ մարքիզուհին, որ Վոլդեռի հետ մտերմական յարաբերութիւններ կը մնուցանէր։ Վոլդեռ այս ապարանքին մէջ անցուց իր կեանքին շատ մը տարիները գեղեցիկ և ուսեալ մարքիզուհիին քով։ Բնակարաններն ևս իրենց յիշատակելի դէպքերը ունին։ Բարիզի արքեպիսկոպոսին հին յիշատակներ կ'արթնցնէ։ Այս ապարանքը Ռիշ և Պօրէալ ընտանիքներուն անցնելէն յետոյ, Լուի ԺԸ. ի ատեն կառավարութիւնը ծախու առաւ և հոն հաստատուեցան թագաւորին անձնական դասուն վարչութեան գրասենեակները։ Յետոյ Աւստրիոյ վարձու տրուեցաւ և ծառայեց իբր աւստրիական դեսպանատուն, և ի վերջոյ կառավարութիւնը գնած էր այդ չէնքը, որով և սեպհականատէրն էր, բայց ըստ Քանքորտայի, պարտաւոր էր Բարիզի արքեպիսկոպոսին բնակարան մը տալ։ Կառավարութիւնը իր այս պարտականութիւնը կատարեց 1881էն, աթոռն Քանքորտայի գործադրութեան դրուելէն ի վեր։

Բայց հիմա որ Քանքորտան դադրեցաւ գոյութիւն ունենալէ, կառավարութիւնը այլ ևս պարտականութիւն չունի Բարիզի արքեպիսկոպոսին, ինչպէս և ուրիշ կղերականներու բնակարան տալու։ Ուստի երբ կառավարութիւնը իր ստացուածքը պահանջեց, իր իրաւունքը գործադրած եղաւ։ Եթէ Վատիկանի անհաշտ քաղաքականութիւնը վէճը գրգռած և մեծցուցած չըլլար, Բարիզի արքեպիսկոպոսը ինչպէս և ուրիշ կղերականներու տակաւին երկու տարի ևս իրենց բնակարաններուն մէջ պիտի կրնային մնալ, առանց վարձք վճարելու։ Երբ Վատիկան թշնամութեան պայքարը սկսաւ, կառավարութիւնն ալ ուրիշ բան չէր կրնար ընել, եթէ ոչ պահանջել երկրին տացուածքները։ Ասիկա բացայայտ է, և ոչ ոք կրնայ տարակուսիլ այս մասին։ Երբ ոստիկանական քոմիսէրը Ռիշար արքեպիսկոպոսին առաջարկեց ապարանքէն մեկնիլ, անիկա յայտարարեց թէ հիւանդ է և չի կրնար տեղափոխութիւն ընել։ Ասոր վրայ կառավարական պաշտօնեան ուղեց պայմանաժամ տալ, բայց արքեպիսկոպոսը չի ճանաչեցաւ և մեկնեցաւ իր բազմամեայ բնակարանէն։

Կէս օրէն առաջ Կրընէլ փողոցին մէջ արքեպիսկոպոսին ապարանքին առջեւ մեծ բազմութիւն հաւաքուած էր, որ կ'ուզէր տեսնել անոր մեկնումը։ Ամէն մարդ իմացաւ թէ արքեպիսկ.ը կէս օրէն ետքը իր ապարանքը պիտի թողու և Երեսփոխան Մ. Տրնի Քօշէնի բնակարանը պիտի փոխադրուի։ Արքեպիսկոպոսին օգնականը Շբ. օրուընէ յայտարարած էր թէ արքեպիսկոպոսը ոստիկանական քոմիսէրին իր ապարանքէն մեկնելուն մասին որած պահանջումը բարոյական բռնութիւն մը նկատած է, և թէ անոր պիտի համակերպի առանց բռնի ոյժի գործածութեան տեղի տալու։ Ապարանքին մուտքը գրաւուած էր բազմաթիւ երիտասարդներով, որոնք իրենց կուրծքին վրայ սիրտ մը և կարմիր խաչ մը կը կրէին։ Ապարանք կրնային մտնել միայն անոնք որ ծանօթ էին և կամ այցաքարտ ունէին։

Ամէն մարդ այնպէս կը կարծէր թէ արքեպիսկոպոսը հետիոտն դուրս չպիտի ելնէր։ Բազմութիւնը կարգաւ չարուեցաւ ապարանքին բակին դրան առջև, և սկսաւ այլ և այլ կրօնական երգեր երգել։ Կին մը ևս սկսաւ «Աստուած կ'ուզենք» երգը երգել։ Քիչ վերջը ամէնքը ծնրադրեցին, կիները ևս ծնրադրած և գլուխնին մինչեւ գետին խոնարհեցուցած էին։ Ծանկարծ երեւեցան քահանաներ որոնք ապարանքը թողուցին և մեկնեցան։ Ասիկա նշան էր թէ արքեպիսկոպոսն ևս քիչ ատենէն պիտի մեկնէր։ Եւ երբ արքեպիսկոպոսը երեւցաւ, բազմութիւնը «Կեցցէ՛ Պիոս» «կեցցէ՛ մեր կարդինալը» պոռաց։ Արքեպիսկոպոսը դժուարաւ կրցաւ մեկնիլ, որովհետեւ բազմութիւնը ոտքերուն տակ կը մնար։ Ամբոխը ամենայն ուրախութեամբ կը գոչէր։ «Կեցցէ՛ Ռիշար։ Ապրիս մեր հոգիներուն մէջ։ Ապրիս մեր սիրտերուն մէջ

քարութեան պաշտօնարանը։ Այս ապարանքին մէջ կարդինալ Ռիշարի յաջորդը պիտի ըլլայ ընկերվարական նախարար Վիվեանի, անաստուած, որ Երեսփ. Ժողովին առջեւ իր վերջին ճառախօսութեան մէջ յայտարարեց թէ «կաթոլիկութեան երկնքին մէջ չատ մը ճրագներ մարեցինք, որոնք այլ եւս կրկին պիտի չվառին։» Կղերական թերթերը ցաւ կը յայտնեն այն տրամադրութեան վրայ, որուն պիտի ենթարկուի այդ հին ապարանքը անաստուած նախարարին բնակութեամբ, բայց կը մոռնան թէ այդ ապարանքին հիւրերէն մին եղած է ժամանակին Վոլթէր եւ, որ Մ. Վիվիանիի չափ ճրագներ մարած է։

ՔՐՕՆԻԿ

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ Ս. Փրկիչ եկեղեցւոյ օծման եւ նորակառոյց շէնքերուն բացման առթիւ, Ս. Պատրիարք Հայրը՝ երախտագիտական ու բարեմաղթական Ուղերձ մը մատուցած էր հեռագրաւ Կայս. Պալատ։

Ուղերձը մատուցուած ըլլալով յատս Կայս. Փաշոյից, Ն. Կայս. Վեհափառութեան բարձր գոհունակութիւնը հաղորդուած է, այդ առթիւ, Ս. Պատրիարք Հօր։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՀԱՅՐԸ երէկ ընկերակցութեամբ գործակատար Արիս էֆ. Ֆէսճեանի, այցելեց Արդարութեան գործոց Բարձր. Նախարարին, Ն. Սրբազնութիւն այցելեց նաեւ Եվգաֆի Նախարար Թուրխան փաշայի։

ՊԷՅԳՕԶԻ Թաղ. Խորհուրդը Պատրիարքարան գրած է թէ եկեղեցւոյ պարտէզին մէջ գտնուող խորհրդարանին վրայ յարկ մը պիտի աւելցնէ՝ որ վարժարանի տեղ պիտի ծառայէ տեղւոյն 10-15ի չափ երկսեռ աշակերտներուն։ Թաղ. Խորհուրդը խնդրած է Պատրիարքարանէն որ վերաշինութեան հրամանը ստացուելու համար հարկ եղած դիմումը ըլլայ պատկանեալ իշխանութեան մօտ։

ՍԵԲԱՍՏԻՈՅ Առաջնորդ Տ. Պետրոս Սրբազան՝ Ս. Պատրիարք Հօր վերջին հիւանդութենէն առողջանալուն առթիւ, նամակով մը իր ուրախութիւնը յայտնած է։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ Հայրը, ինչպէս յայտնի է, բոլոր հայ եկեղեցւոյ բարձրաստիճան եկեղեցականներուն լուսանկարները կը հաւաքէ, այս անգամ եւս Ն. Սրբազնութեան դիմումին վրայ Շամախի Առաջնորդ Տ. Անանիա Արքեպս. եւս իր լուսանկարը ղրկած է։

ԱՂԹԱՄԱՐԱՅ Կաթ. տեղապահ Տ. Յովսէփ եպս. նամակով մը դիմած է Ս. Պատրիարք Հօր, յայտնելով որ տեղացի մէկ քանի կիներ դիմած են իրեն, խնդրելով որ տնօրինութիւն մը ընէ իրենց ամուսիններուն մասին, որոնք օտար երկրի մէջ կը գտնուին երկար տարիներէ ի վեր եւ բոլորովին լքած են զիրենք։ Տ. Յովսէփ եպս. այս մասին Պատրիարքարանէն տնօրինութիւն մը կը խնդրէ։

ՄՈՒՇԻ մէջ ասկէ առաջ ձեռագիր Աստուածաշունչ մը գտնուած էր, 13րդ դարու հնութիւն, որուն յիշատակարանին մէջ Արմաշու Դպրեվանքի մասին տեղեկութիւններ կային։ Այս մասին Առաջնորդարանի քարտուղար եւ ծանօթ գրագէտ Գեղամ Տէր Կարապետեան տեղեկութիւն տուած ըլլալով Ս. Պատրիարք Հօր, Ն. Սրբազնութեան կողմէ գրով մը առաջարկուեցաւ որ եթէ տէրը հինգ ոսկիի կը ծախէ, կրնայ գնել։

ՊԱԼԱԹՈՒ Թաղ. Խորհուրդը խնդրած է Ս. Պատրիարք Հօրմէն որ Թաղին եկեղեցիին եւ վարժարանին վերաշինութիւնը ստանձնող Ստեփան էֆ. Թէլեանի, օրհնութեան կոնդակ մը շնորհուի։

ԳԱՆՏԻԼԼԻԻ եկեղեցիին պատկանող կալուածները նորոգելու համար ասկէ առաջ նուիրահաւաքութեան ձեռնարկուած էր, բայց դեռ որոշեալ գումարը ամբողջացած չըլլալով, Թաղ. Խորհուրդը կրկին դիմած է Պատրիարքարան, որպէս զի բարերար մը գտնայ այդ նորոգութիւնները ստանձնող։ Սակայն որովհետեւ բարերարներու ֆաբրիքա մը չինուած չէ դեռ եւ Դալբագծըլար կամ այլուր չկայ որոշ վաճառատուն մը որ տեղին եւ պարագային համեմատ՝ ըստ չափու եւ ըստ պատշաճութեան բարերար վաճառէ, Պատրիարքարանը յանձնարարեց տեղւոյն Թաղ. Խորհուրդին որ իրենց քարոզչին Տ. Կարապետ վրդ. Մկրտիչեանի ձեռամբ դարձեալ բարեսէրներու նուէրները ստանան եւ այդ չինութեանց գործը ի գլուխ հանեն։

ՍԱՄԱԹԻՈՅ Թաղ. Խորհուրդին պաշտօնավարութեան չրջանը լրացած ըլլալով հրաժարական ղրկած էր։ Ս. Պատրիարք Հօր կողմէ գրուեցաւ նոյն Խորհուրդին որ ժամանակ մը եւս չարունակէ իր պաշտօնը։

Ս. ԾՆՆԴԵԱՆ Տօնին առթիւ Գասըմփաշայի Թաղ. Խորհուրդը, հրաւիրեց Տ. Եղիազար քհ. Աչճեանը որպէս զի առժամաբար պաշտօնավարէ տեղւոյն Ս. Թագաւոր եկեղեցիին մէջ։

ԴԱՄԱՍԿՈՍԷՆ կը գրեն մեզի.— Նոյ. 12 կիրակի երեկոյեան ժամը 11ին կառախումբով տեղս ժամանեցին Նորընտիր Առաջնորդ Տ. Արիստակէս վրդ. Խաչատուրեան եւ ժամարար Տ. Եփրեմ վրդ. Պէզիրճեան, որոնք դիմաւորուեցան Պարամքէի կայարանը բազմաթիւ ազգայիններէ, որոնց մէջ կը նշմարուէին Մելքոն էֆ. Սուքիասեան Սուրիոյ երկրագործական քննիչ, Խաչատուր էֆ. Գրիգորեան, Թաղ. Խորհրդոյ ատենապետը իր հետեւորդներով. զարմանալի եւ նշաւակելի պարագայ մը եթէ կար, սա էր թէ՝ յիշեալ վարդապետներուն իրենց պաշտօնատեղին մեկնած ըլլալնին կանխաւ հեռագրով հաղորդուած ըլլալուն հակառակ, մեր Քէչիշեան վրդ.ը եւ իր ժամարար Կարապետ վրդ.ը որ իր կարգին երբեք պակաս չի մնար իր վեղարակից եւ գործակից տեսուչէն, չէին բարեհաճած դիմաւորութեան գալ, նոյն իսկ բարապա՛ը կամ տիրացու՝ վարժապետը ղրկել զլացած էին։ Սակայն Նորընտիր Առաջնորդն ու ժամարար վարդապետը տեղացի ազգայիններու կողմէ համակրական արտայայտութիւններու մէջ առաջնորդուեցան դէպի եկեղեցին, որուն կից կը գտնուի նոր Առաջնորդարանը, ուր Քէչիշեան վրդ.ը, որպէս թէ անգիտակ՝ յանկարծակիի եկածի պէս սկսաւ բանագրօսիկ ջանքեր ընել զինքը չքմեղացնելու համար։ Սակայն յայտնի էր որ իր բռնած այս ընթացքը բոլորովին խաբէական էր։ Հետեւեալ Բչ. օրէն սկսեալ Քէչիշեան վրդ.ը սկսաւ հետզհետէ յանձնումները կատարել պաշտօնական եւ առտնին. դժբաղդաբար հաշուականը կ՚երկարաձգուի։ Քէչիշեան վրդ. օգուտ քաղելով այս ինքնանուէր պարագայէն մեկնումը կը յապաղեցնէ. 500 ոսկիի գումար մը կը պահանջէ իր յաջորդէն որպէս զի մեկնի. չի գիտենք թէ այս 500 ոսկի պատկանելի գումարը վանքի կալուածին վրայ չինել տուած 2-3 սենեակներուն ծախուց փոխարէ՞ն է թէ ոչ մասնաւոր դրամական հատուցում մը կը պահանջէ իր տեղը յաջորդին ձգելու համար։

—Տ. Արիստակէս Հայր Սուրբին առաջնորդութիւնը հաստատող Պատրիարքական կոնդակը յաջորդ կիրակին Ս. Սարգիս եկեղեցւոյ մէջ կարդացուեցաւ երկսեռ հաւատացեալներու ներկայութեան, որոնք անկեղծ եւ սրտագին շնորհաւորութիւններով ողջունեցին նորեկ վարդապետները։ Ինչպէս կ՚երեւի, Տ. Արիստակէս Հայր Սուրբը փորձառու եւ խոհեմ ըլլալով կը յուսանք թէ քիչ ատենէն եկեղեցական եւ կրթական գործերը կարգ ու սարքի մէջ դնելով կանոնաւորութեամբ կը չարունակէ գործերը։ Մանաւանդ մէկէ աւելի ամուսնական եւ ընտանեկան խնդիրներ կան կարգադրուելիք որոնք փորձառութիւն եւ անաչառ դատողութիւն կը պահանջեն։ Ասանկ փոքրաթիւ Հայ գաղութի մը մէջ այս տեսակ խնդիրներ լինա՛ւ յամառութիւն չունին եւ մեր համայնքին պատիւ չեն բերեր։

ՖՈՒՄԳԱԲՈՒԻ Զորս Թաղերու Աղքատախնամը շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ վերջացող ամսոյն մէջ հետեւեալ նուիրատուութիւնները եղած են.— Մարտիրոս Թիլեան 95, Տիկին Խոսրիկ Բէճեան՝ իր ամուսնոյն՝ Ծանիկ էֆ.ի մահուան 6րդ տարելիցին առթիւ 60, վարսայարդար Սարգիս աղա՝ Օնիկ էֆ. Գըլըճեանի մօր մահուան առթիւ 20, Երուանդ Գասապեան 20, Բարեսէր Ոմն 20, Զգոն Կոտանեան 10, Արշակ Նազարեան 10, Ստեփան Ասլանեան 10 եւ Լեւոն Եղիսեան 5 ղրշ.։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ.— Հանգուցեալ Օր. Եղսա Յ. Գազանճեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի 108 ղրշ. նուիրած են Մհ.ի Ստեփան աղա Մ. Մուղալեան եւ Որդիք ի Սամաթ։

ՀԱՆՐԱԳԻՏԱԿ

ՁՈՒԱՐՃԱՍԷՐՆԵՐՈՒ ՀԱՆԴԷՍԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՏԱՐԵՇՐՋԱՆ

ԹԻՒ 15ՐԴ

ՀԱՆՐԱԳԻՏԱԿ հրապարակ ելաւ այսօր հետեւեալ ճոխ եւ զբօսեցուցիչ բովանդակութիւնով.— Ցօղունածներ ուղին.— Յ. Ալփիար (Ֆանթազիա).— Բ. Լուսթիւնեան (Օդին մէջ խօսքեր).— Յ. Հաճեան (Թրախօմա).— Լիլյա (Խոհեր ու խօսքեր եւ ճարոնական բառարան).— Արտօյս (Քրոնիկ).— Վ. Փափազեան (Պէքեարը).— Սրամտութեան մրցում, հեռագիր եւ այլ բաներ։

ԱԶԴ

Տոմարակալութեան եւ Ֆրանսերէն թղթակցութեան մասին փորձ համարակալ մը կը փափաքի պաշտօն ստանձնել վաճառականի մը քով, կամ Յայուին կերպիւ եւ կամ այցելութեամբ։ Դիմել Խմբագրատունս։

ՌԵՍՄԻ

ԹԵՎՃԻՀԱԹ

Հիւանը Իսֆար վազիֆէտէ միւշահէտ օլան Իզզաթ վէ շայրէթինէ մէպնի Տէնիգլի սանճաղը միւթէսարըֆ վէքիլի գոնտիւքթէօր Ըիֆաթէ Ֆէհմի էֆէնտիյէ Ըիւթպէի Սալիսէ թեվճիհ պույուրուլմուշ տըր։

ՄԻՏԱԼԻԱ

Էպնիէի Սէնիէ անպարընտա միւսթախտէմ սէնայիի պահրիէտէն գօլ աղասը Ֆիւթուվէթլու Մէհմէտ էֆէնտիյէ կիւմիւշ Իմթիեազ.

Թահլիսի ճան խասուսընտա միւշահէտ օլան մէսաիի վագըասընտա մէպնի Ըէժի գոլպաշըսը Իսմայիլ աղայա Թահլիսէ միտալեալը իհսան պույուրուլմուշ տըր։

ՆԵՐՔԻՆ

ՄԱՔՍԱՅԻՆ վերատեսուչ Հասան Ֆէհմի փաշա, առջի օր Պոլսոյ նաւահանգստէն երթալով այցելեց Foih-բու-քալներու մաքսային հակակշիռ ի գործ դրուած սենեակը։ Ն. Վսեմութիւն միջոցներ ձեռք պիտի առնէ որպէս զի նամակատուն հասած Foih-ները նոյն օրն իսկ ղրկուին իր հասցէներուն։ Այս առթիւ նոյն սենեակին պաշտօնեաներուն թիւը պիտի աւելնայ։

ԹԱՔՍԻՄԻ հրշէջ զինուորներու զօրանոցը բոլորովին պիտի նորոգուի։

ՄԱՔՍԱՏԱՆ մէջ իբր տարրալոյծ ծառայող զինուորական բժիշկներն ու դեղագործները իրենց որոշեալ ամսականէն զատ մասնաւոր ամսաթոշակ մըն ալ պիտի ստանան Մաքսային Վերատեսչութենէն։

ՀԷՐԷՔԷԻ կայս. գործարանին իբր մասնաճիւղ՝ Զաթինի կողմերը վերջերս բացուած գորգի գործարանին համար մինչեւ հիմակ ընդունուած գործաւորներուն թիւը անբաւական ըլլալով, հրաման տրուեցաւ նոյն գործարանին Տնօրէնութեան. որպէզ զի իբր գործաւոր դիմող անոք աղջիկները առանց դժուարութեան ընդունուին։

ԺԱՄԱՆՈՒՄ.— Լոնտոնի Իսլամներուն կրօնապետ Ապտուլլահ Կիւլեամ էֆ. առջի օր մայրաքաղաքս ժամանեց։

ՄԵԿՆՈՒՄ.— Պերլինի Օսմ. դեսպանատան Բ. քարտուղար Ճէմիլ պէյ, որ ժամանակէ մը ի վեր մայրաքաղաքս կը գտնուէր՝ երէկ իր պաշտօնատեղին մեկնեցաւ։

ՊԱԿԱՍ ՀԱՑԵՐ.— Անցեալ Նոյ.ի 26էն մինչեւ ամսոյս 6, Թաղապետութիւնը 4895 հաց գրաւեց, որոնց օրինական կշռէն չատ պակաս էին։ Այս հացերը բաշխուեցան բարեսիրական հաստատութիւններու եւ զանազան թաղերու աղքատներուն։

ՍԿԻՒՏԱՐԻ ԹԱՂԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ.—Մօնիթօռ կ՚ըսէ թէ քաղաքապետութեան ձեռք առած ազդու միջոցներուն շնորհիւ, մայրաքաղաքիս առողջական ընդհ. վիճակը չատ գոհացուցիչ է, եւ թէ Թաղապետական պաշտօնեաներու կողմէ եղած հսկողութիւնները լաւ արդիւնքներ տուած են։ Վերջերս Քաղաքապետութիւնը իմանալով որ Սկիւտարի Թաղապետական եւ առողջապահական պաշտօնեաները թերացած են իրենց պաշտօնին կիրարկութեան մէջ եւ այս պատճառաւ Սկիւտարի մէջ տեղ, ծաղկախտի դէպքերը չատցած են, բժշկական քննիչ մասնախումբ մը ղրկեց հոն, որ տեղւոյն վրայ քննութիւն մը բանալով տեղեկագիրը մատոյց Քաղաքապետութեան։

ՇԻՐՔԷԹԸ ԽԱՅՐԻԷԻ հաշւոյն Անգլիոյ մէջ չինուած երկու պզտիկ շոգենաւերը զանազան մասերու բաժնուած եւ սնտուկներու մէջ դրուած, առջի օր պոլիս բերուեցան։ Այս մասերը ամբողջի վերածուելէ յետոյ շոգենաւերը պիտի յատկացուին Քապա-Թաշ Սալը Բազարի գիծին։

ՄԱՀՍՈՒՍԷՆ.—Զեռնհաս պաշտօնարանը միջոցներ ձեռք առաւ որպէս զի Մահսուսէի շոգենաւերը կանոնաւոր երթեւեկ կատարեն Պոլսոյ եւ գաւառային զանազան նաւահանգիստներու միջեւ։

ՏՐԱՊԻԶՈՆԻ նորակառոյց բարձր. վարժարանին բացումը կատարուեցաւ։

ԴԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐԸ.—Ընդհանրապէս մահլիլէ եւ անտէր հողերն են որ կը յատկացուին գաղթականներու բնակութեան։ Պատկանեալ իշխանութեան կողմէ հրաման տրուեցաւ որպէս զի գաղթականներուն տեղաւորման գործողութեանց վրայ հսկող պաշտօնեաները նախեւառաջ լաւ մը քննեն թէ այն գետինները որոնք գաղթականներուն կը տրուին ի՛նչ տեսակ հողեր են։ Նմանապէս խիստ հրամաններ տրուեցան կալուածատէրերուն ի վնաս բնաւ ո եւ է գործողութիւն մը չընելու։ Գաւառներու Թաղապետական երկրաչափներուն մասնաւոր հրահանգ տրուեցաւ գաղթականներու բնակութեան յատկացուած գետիններուն քարտէսները ղրկել անյապաղ՝ կալուածատամարներուն մէջ արձանագրելու եւ չփոթութեան տեղի չտալու համար։ Այս մասին պաշտօնաթուղթերը պիտի ղրկուին գաղթականներու կնեղման բարձր. յանձնաժողովին։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ Նէվաքի հետեւակազօրաց գունդէն պատգամաւորութիւն մը առջի օր Պոլսոյ նաւահանգիստէն անցնելով Աթէնք գնաց նոյն գունդին երկհարիւրամեակին առթիւ շնորհաւորելու համար Նորկիոս Թագաւորը, որ անոր պատուակալ պետն է։ Պատգամաւորութիւնը կը բաղկանայ չորս անձերէ, գնդապետ Միքայէլօֆ եւ երեք սպաներ։ Պատգամաւորութեան ի պատիւ հացկերոյթ մը տրուեցաւ Պոլսոյ Ռուս զինուորական կցորդ գնդապետ Հոլմսէնի կողմէ։

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՏՈՒՐՔԵՐԸ.— Զեռնհաս պաշտօնարանը, եղած հարցումի մը պատասխանելով, յայտարարեց թէ Երկրագործական Պանքային եւ Պոլսոյ ապահովագրութեան սնտուկին աւանդ թողուած կալուած մը կամ հող մը իբր վաճառել հարկ ըլլայ, ատոնց գիզուած կալուածական տուրքերը պէտք է վճարել աճուրդի գումարին համաձայն, վասն զի կալուածներու եւ հողերու արժէքները կրնան փոփոխութեանց ենթարկուիլ, հետեւաբար տուրքերուն վերագրեալ եղանակով գանձումը թէ ելմտական Գանձուն եւ թէ կալուածատէրերուն չահերը պիտի ապահովէ։

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՏՈՒՐՔԸ.— Ելմտական Նախարարութիւնը ծանոյց պէտք եղած տեղերը թէ զինուորական տուրքի ենթակայ են պետական բարձրագոյն վարժարաններու չրջանաւարտ այն ոչ-իսլամները որոնք փաստաբանութեամբ եւ կամ ուրիշ ոչ-պաշտօնական գործերով կ՚զբաղին։

ԴԻՇԵՐԱՊԱՀՆԵՐԸ.— Իգտամ կ՚ըսէ թէ Կ. Պոլսոյ եւ գաւառներու գիշերապահներուն համար նոր կանոնագիր մը պիտի պատրաստուի, աւելի լաւ ճշդելով անոնց պարտականութիւնները։ Պահանջուած կարողութիւնը եւ բարի վարքը չունեցողները պիտի չգործածուին։ Ատոնց վարձքին համար ալ նկատողութեան պիտի առնուի սա խնդիրը թէ հա՛րկ է չարունակել հիմակուան դրութիւնը, որով իւրաքանչիւր տուն ամսական գումար մը կը վճարէ, թէ Թաղապետութեան կողմէ ամսական մը յատկացնել գիշերապահներուն։

ՕՐՏՈՒԻ մաքսային պաշտօնեաներուն հրահանգ տրուեցաւ՝ փութացնել մաքսային գործառնութիւնները եւ յապաղմանց չենթարկել առեւտրական առաքումները, վասն զի Օրտու, վաճառականութեան տեսակէտով կարեւոր քաղաք մըն է եւ արտածման քանակութիւնը մեծ գումարի մը կը հասնի։

ԷՐԷՅԼԻԻ ԱԾՈՒԽԸ.— Զօնկուլտաքէն կը գրեն թէ Էրէյլիի ածուխի հանքերուն ընկերութեան կողմէ ձեռք առնուած միջոցներով ածուխի արտածումը մեծապէս աւելցած է։ Ամէն օր տասը նաւեր կը մտնեն Զօնկուլտաքի նաւահանգիստը՝ ածուխ փոխադրելու համար։ Արտածման տարեկան քանակութիւնը 450,000 թօնոյէն աւելի է։

ՓԱՅՏ ԵՒ ԱԾՈՒԽ.— Ներկայ տարուան մարտի սկիզբէն մինչեւ սեպտ. ի վերջ Կ. Պոլիս բերուած վառելափայտի քանակութիւնն է 814,237 չէքի եւ ածուխն ալ 58,606,131 օխա, որոնք անցեալ տարուան նոյն ժամանակամիջոցէն աւելի են։

ՏԷՕՅՉԷ ՕՐԻԱՆԹՊԱՆՔԻ Ղալաթիոյ եւ Պոլսոյ գրասենեակները գոց պիտի մնան ամսոյս 24 եւ 31ին եւ Յնվ. 1ին (Ը. Թ.)։

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ.— Ղալաթիա, Թուլումպա փողոց, Բիլաքօլիս պանդոկը բնակող ժամագործ Գրիգոր ոստիկանութեան դիմելով յայտարարեց թէ պանդոկին սպասաւորներէն Միխալ իր սենեակը մտնելով գողցած էր պայուսակը, որուն մէջ կային 65 օսմ., 14 ֆրանս., 1 անգլ., 2 կէս ֆրանս. ոսկիներ եւ ուրիշ մանր մունր զարդեղէններ։ Ոստիկանութիւնը Միխալը ձերբակալեց, որ յայտարարեց թէ գողօնները յանձնած էր սեղանաւոր Ավրամի պահելու համար. իսկ այս վերջինը բոլորովին ուրացաւ։

ՄԱՔՐԻԳԻՂԻ ընթերցողները ամէն առտու առաջին թուէնով իրենց տրամադրութեանը տակ կ՚ունենան Մանզումէն, զոր կանոնաւորաբար ամառ թէ ձմեռ կը ծախէ ծանօթ լրագրավաճառ Գէորգ աղա՝ կայարանին չրջակայքը։ Գէորգ աղա՝ քանի տարիէ ի վեր պատուաւոր կերպով առաջ կը տանի լրագրավաճառութեան գործը, պարկեշտութեամբ ապրեցնելով բազմանդամ ընտանիքը։ Գէորգ աղա բացի Մանզումէէն կը ծախէ նաեւ առեւտրական բոլոր թերթերը՝ Թուրքերէն, Ֆրանսերէն եւ յունարէն, ինչպէս նաեւ բոլոր չաբաթաթերթերը եւ երեկոյեան թերթերը։

ՊՐԱՍԸՐԻ ԱԼԷՔՕ.— Անցեալ կիրակի օր, Բերա, Վարիէթէի թատրոնին մէջ տրուած ցերեկոյթէն վերջ փափաքեցայ գարեջուր մը խմել՝ Վարիէթէի թատրոնին մօտը գտնուող «Պրասըրի Ալէքօ»ն, որ նախկին Եաքուպեան է։ Ալէքօյի գարեջրատունը՝ Բերայի ամէնէն ընտիր դասակարգին ժամադրավայրն է, թէ՛ սպասարկութեան եւ թէ ըմպելիներու ազնուութեան տեսակէտով. երգիչները նուագները կը սքանչացնեն իրենց յունական քաղցր ու հմայիչ երգերով։ Այս խմբերգին րէբէօթուարը կը պարունակէ ի մէջ այլոց հրաշալի կտորներ, ինչպէս Թոսգա, Դավալլերիա, Բիւքիզանա, Այտա, Թրուվաթօրէ, եւն.։ Գարեջրատունին տէրը Պ. Ալէքօ միշտ իր բազմաթիւ յաճախորդները գոհ ձգելու տենչով, համաձայնած է խոհարար Պ. Բալամաբիի հետ, որ եկած է այս գարեջրատունին մէջ հաստատել ընտիր ճաշարան մը, որ ամէնէն դժուարին քիմքերն անգամ կրնայ գոհացնել։

ՃԱՇԻ ԱՏԵՆ մի՛ մոռնաք Զիթլիի հանքային ջուրը խմելը՛ք. Դժուարամարսութեան, Կաթուածի, Առաքախտի, եւ այլնի դէմ։ Անհրաժեշտելի, ամենաազդեցիկ։

ԲԱՐԻԶԻ ՊՕՐՍԱՆ

BOURSE DE PARIS

20 Դեկտեմ. 1906

Ֆրանսական 3%	95.20
Օսմանեան Միացեալ	93.90
Երկաթուղի	148.25
Պանք Օթթօման	674.—

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՀՌՈՄ.— 19.— Իտալիոյ մամուլը ընդհանրապէս լաւ ընդունելութիւն մը կ՚ընէ Երեսփ. Ժողովին մէջ Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարարին յայտարարութեանց։ Այսօր Երեսփ. Ժողովը քուէարկեց արտաքին գործոց նախարարութեան ելմտացոյցը։

ԲԱՐԻԶ.— Առեւտրական ու ճարտարագործական Ֆրանսական Պանքային ընդհանուր ժողովին մէջ որոշուեցաւ 12 ֆր. 50ի չահաբաժին բաշխել։ Նախագահ Պ. Ռուվիէ բաժնետէրերուն տեղեկութիւն հաղորդեց պանքային մասնակցութեանը համար՝ երկաթուղիի չինուածանիւթերուն ընդհանուր ընկերութեան կազմութեանը, որուն գլխաւոր նպատակը պիտի ըլլայ վակոններ վարձել ռուսական երկաթուղիի ընկերութեանց։ Պանքան կը չահագրգռուի նաեւ ընկերութեան մէկ ծրագրով, որով պիտի խնդրէ Բարիզ քաղաքին կազի չահագործման չահակցական մենավաճառը։

— Կրթական ու կրօնքի նախարար Պ. Պրիան Նոյէս Թակէպլարի թղթակցին հետ տեսակցած պահուն յայտարարեց թէ Ֆրանսայի կառավարութիւնը պիտի հրատարակէ Բարիզի պապական նուիրակութեան պաշտօնարանին մէջ ձեռք անցուած թուղթերը՝ հաստատող թէ Ֆրանսայի եպիսկոպոսները համամիտ էին կրօնական ընկերակցութեան կազմութեանը։

ՀՌՈՄ.— Պերլինի իտալական դեսպան կարգուեցաւ Կ. Պոլսոյ նախկին դեսպան Պ. Բանսա, փոխանակ Լանձա զօրավարին որ հանգստեան կոչուեցաւ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Անգլիոյ պատերազմական նախարարին ծրագիրը ուրբաթ օրը պիտի ներկայացուի Խորհրդարանին։ Այդ ծրագիրը կ՚առաջարկէ բրիտանական բանակ մը կազմել, որուն մէջ ծառայութիւնը կամաւոր ըլլայ վեց տարուան, որուն երկուքը գործօն բանակին մէջ։ Զինուորական բոլոր կեդրոններու մէջ մասնագիտական վարժարաններ պիտի հաստատուին։

ՊԵՐԼԻՆ.— Բոլոր կուսակցութիւնները բուռն կերպով առաջ կը տանին ընտրական պայքարը, Ռայխստագի նախորդ ատենապետ Պալլէսթրէմի կոմսը առաջիկայ ընտրութեանց ընտրելի պիտի չներկայանայ։ Հաւանական է որ անոր տեղ լեհ մը ընտրուի Վերին Սիլէզիայէն։

ՊՈՒԷՆՈՍ-ԱՅՐԷՍ.— Վերջերս հոս այտուցաւոր ժանտախտէ մէկ քանի կասկածելի դէպքեր պատահեցան։

ՊԷԼԿՐԱՏ.— Սքուբչինան աւարտեց փոխառութեան վերաբերեալ ծրագրին վիճաբանութիւնները։

ԼՈՆՏՈՆ.— Թէեւ Լորտ Կրիւէ տականին չկրցաւ լորտերու ժողովին հետ իրաւախոհութեան մը յանգիլ կրթական օրինագծին նկատմամբ, բայց կ՚ենթադրուի թէ գործը մօտերս պիտի կարգադրուի, քանի որ Խորհրդարանը պիտի փակուի գահաճառէն առաջ։

ՊԵՔԻՆ.— Ռուսիոյ եւ Ճափոնի միջեւ կնքուած պայմանագրութիւն մը վաճառականութեան առջեւ պիտի բանայ Զանկ-Զունի, Բիրինի եւ Խարպինի քաղաքները ինչպէս նաեւ Մանչուրիոյ սահմանագլուխին վրայ ուրիշ քաղաք մը։ Օտարականները պիտի կրնան բնակիլ այդ քաղաքները։ Պայմանագրութիւնը յուն. 14էն պիտի սկսի գործադրուիլ։

ՄԻՒՆԻԽ.— Բեզերս երեսփոխանը, գաղթային գործերու վիճաբանութեանց առթիւ, դատ բացաւ Միւնխեններ Բոսթ լրագրին դէմ, օրինաւորապէս հաստատելու Պ. Պէպէլի կողմէ Ռայխսթակին մէջ իրեն դէմ եղած յարձակմանց անհիմն ըլլալը։

ՍԱԿԱՐԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

ՕՍՄ. ՄԻԱՑԵԱԼ ՔՈՆՍՈԼԻՏԷ

Երէկ առաւօտ բացուեցաւ	Օ.Ո.	102.04
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	»	102.01½
Երէկուան էն բարձր գինը	»	102.06½
» էն վար գինը	»	102.05½

ՌՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երէկ առաւօտ բացուեցաւ	ֆր.	146.50
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	»	146.25
Երէկուան էն բարձր գինը	»	147.—
» էն վար գինը	»	46.62½

Շիրքէթը Խայրիէ	Օ.Ո.	41.50
Շիրքէթը Խայրիէի Համիտիէ	Օ.Ո.	5.02½
Միթիլլիի Պանքա		6.—
Սելանիկի	ֆր.	175.—
Քոմէրսիալ	Ա.Ո.	9.—
Քարասու Բրէվիլէժիէ	ֆր.	123.—
» Օրտինէռ	»	115.—
Իզմիրի քարափ	»	596.—
Օսմ. Ապահով. Ընկ.	Օ.Ո.	4.65
Թրամվայի բաժնեթուղթ	»	11.30
Ժիւնասանս Թրամվայ	» »	6.57½
» պարտաթուղթ	ֆր.	482.—
Տէրքոսի ջուրի ընկ.	»	338.—
Անատոլ. Երկ. բաժնեթ.	Ա.Ո.	18.30
Քարափ Կ. Պոլսոյ	ֆր.	440.—
Քրէտի Ֆօնսիէ Էժիբս. 1886		338.—
» » » 1903		269.—
Թրանսվալ		62.—

ՅՈՒՆԱԿԱՆ ԹՈՒՂԹԵՐ

Յունական փոխառութիւն	ֆր.	265.—
Պանք Նաս. Կրէս.	»	442.—
» » Նոր	Օ.Ո.	4.05
Լաւրիոն	ֆր.	90.50

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

Օսմ. ոսկին 100 ղր.էն	ղր. ֆր.
Ֆրանսական ոսկի	87.13
Անգլիական ոսկի	110.03
Բոլ	80.20
Մէճիտիյէ արծաթ	107.25
Ռուպլի թղթադրամ	8.67
Քրիմեց	50.

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոնի վրայ չէք		ղրշ.	110.—
Բարիզի	» »	ֆր.	22.93¾
Վիէննայի	» »	քուրոն	21.92
Պերլինի	» »	մարք	18.63

ԲԱՐԻԶԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

19 Դեկտեմբեր 1906

Ֆրանսական Ռանթ 3%		95.12
Օսմ. միաց. փոխ. 4%	բաց.	93.80
» » »	գոց.	93.87
Ռումէլիի երկաթուղի	ֆր.	148.50
Ըէժիի պարտաթուղթ	»	454.—
Օսմանեան մաքս	»	—.—
Օսմանեան Պանքա	»	673.—
Քրէտի Լիոնէ	»	1205.—
Բարիզի Պանքա	»	1625.—
Աւստրիական Ռանթ	4%	—.—
Իտալական	» 5%	103.40
Ռուսական	» 4% 1901	75.25
Սպանիակ. արտ. փոխ.	4%	94.87
Պոլիս Քարա Այտըն	ֆր.	683.—

ԼՈՆՏՈՆԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

19 Դեկտեմբեր 1906

Անգլիական Ռանթ	86 31
Օսմ. Միաց. Փոխ. բաց. Փ.Կ.	93.12
» » » գոց. »	93.12
Օսմ. Պանքա	16.75
Պուլկարական 1892	102.—
Ռուսական 4% 1898—89	77 50
Յունական Ռանթ	40.25
Զարթըրթ	1 63
Թրանսվալ	2.50
Ռանտմայն	6 —
Ճափոնական 4%	— —

ՊԵՐԼԻՆԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

19 Դեկտեմ. 1906

Գերմանական 3%	87 20
Օսմ. Միաց Փոխ.	94.—
Օսմ. փոխառութիւն 1903	—.—
Ռումէլիի երկաթուղի	144.20
Ռուսական 4% 1902	—.—
Անատոլ. Երկ. Պարտ. Ա.	—.—
» » » Բ.	—.—
» » Բաժնեթ. 60%	131.—

ՎԻԷՆՆԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

19 Դեկտեմ. 1906

Օսմ. Ըէժի	325 70
Ռումէլիի Երկաթուղի	162.70
Վիէննական պանք	560.20

ՊՐԻՒՔՍԷԼԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

19 Դեկտեմ. 1906

Օսմ. Միացեալ	—.—
Ռումէլիի Երկաթուղի	—.—

ՀՐԱՆԴ ԴԱՄԻԱՆՈՍԵԱՆ

Ճ ՄԱՆԶՈՒՄԷ..Ի ՕՐՕՒՆԻՕՐԵԱՆ ԹԵՐԹՕՆԸ 111

ԳՐԵՑ ԺԻՒԼ ՎԵՐՆ

ԹԱՐԳՄԱՆԵՑ ՍԻՄՕՆ ՁԷՕՄԼԷՔՃԵԱՆ

Արտառոց Կտակ Մը

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԺԵ.

ՎԵՐՋԻՆ ԱՐՏԱՌՈՑՈՒԹԻՒՆ

Ներքին բակը ելեկտրական կանթեղներու լոյսին տակ կը շողշողար։ Արտառոց Ակումբի անդամները, իրենց նախագահին առաջնորդութեամբ, մտան այդ բակը։ Իրենց հետեւեցաւ Տիար Դորնպրօք, սեւ զգեստով, ճերմակ փողկապով և ոսկի ակնոցով։ Վեց խաղակիցներն ալ ներս մտան հանդիսականներու բաւական թուով մը, ո՛րչափ որ կրնար պարունակել բակը։

Խորին լռութիւն մը կը տիրէր շէնքին թէ՛ ներսը և թէ դուրսը, իբրեւ ապացոյց ամենաբուռն յուզման, և Օվիտա Ֆօլի հանդիսականներուն մէջ ամէնէն աւելի ինքը յուզուած էր։ Ամէն ոք տարտամ կերպով կը զգար թէ հանելուկին լուծումը, զոր սկիզբէն ի վեր կը փնտռէին, վերջապէս պիտի յայտնուէր և Հիբէրպօնի սագախաղին մէջ շահողին ո՛վ ըլլալը ամէն մարդ պիտի հասկնար։

Ժամը 11ը անցած էր երբ աղմուկ մը լսուեցաւ բակին ներսէն, այսինքն դամբարանին մէջէն, որուն ծածկոյթը բացուեցաւ։

Եւ այն ատեն, ո՛վ հրաշալիք, մինչ Լիսի Ուէկ Մաքս Րէալի թեւին կը փարէր, դագաղին կափարիչը բացուեցաւ և մէջը գտնուած մարմինը շտկուեցաւ։ Ցետոյ այդ մարմինը ոտք ելաւ, ողջ առողջ, և այդ մարդը ուրիշ մէկը չէր բայց եթէ հանգուցեալ Ուիլեամ Հիբէրպօն։

—Մեծդ Աստուած, պոռաց Օվիտա Ֆօլի, որուն ճիչը միայն Մաքս Րէալէն ու Լիսի Ուէկէն լսուեցաւ ապշութեան ու զարմանքի ընդհանուր ժխորին մէջ։ Եւ աւելցուց ձեռքերը երկարելով,

—Մր. Հընֆրի Ուէլտը՛ն է։

Արդարեւ Ուիլեամ Հիբէրպօն և Հընֆրի Ուէլտըն միեւնոյն անձն էին։

Անտարակոյս, քանի մը բառով, այս դէպքին պատմութիւնը, զոր բրին բոլոր լրագիրները բացատրելով ի՛նչ անմեկնելի բան որ կար այս զարմանալի գործին մէջ.—Ապրիլ 1ի առտուն, Մօհաք Սդրիդի օդէլին մէջ, սագախաղի մը միջոցին, Ուիլեամ Հիբէրպօն արեան համախռնումի ենթակայ եղած էր և Սալ Սդրիտի իր տունը փոխադրուելով, քանի մը ժամ հոգ մնացած կամ բժիշկներու կողմէ իբրև մեռած յայտարարուած էր։ Է՛ ուրեմն, հակառակ տօքթորներուն յայտարարութեան Ուիլեամ Հիբէրպօն զգայազիրկ եղած էր, թէև մեռած կարծուելու ամէն երեւոյթ ունէր։ Արդարեւ բարեբախտ էր որ իր կտակին մէջ գրած չէր թէ մարմինը այրուի մեռնելէն ետք, վասնզի ապահովապէս այդ գործողութիւնը կատարուելէ ետք այլեւս ինքզինքը գտնելու ո և է կարելիութիւն պիտի չունենար։ Ցուղարկաւորութիւնը շատ փառաւոր կերպով կատարուեցաւ, ինչպէս պատմեցինք, և յետոյ Ապրիլ 3ին դամբարանին դուռները գոցուեցան Արտառոց Ակումբի ամէնէն նշանաւոր մէկ անդամին վրայ։

Արդ, նոյն իրիկունը, գերեզմանատան պահապանը, որ բակին լոյսերը մարելու զբաղած էր, ձայն մը լսեց շիրմին մէջէն։ Խեղդուկ ճիչ մը իր անունը կ'արտասանէր հեծեծանքով։ Պահապանը ինքզինքը չկորսնցուց։ Վազեց գործիքները բերաւ, դագաղին կափարիչը բացաւ և առաջին խօսքը զոր Ուիլեամ Հիբէրպօն արտասանեց, սա եղաւ,

—Մէկուն բան մ' ըսեր և մեծ գումար մը կուտամ քեզի։

Ցետոյ աւելցուց մտքի ա՛յնպիսի ներկայութեամբ մը որ շատ տարօրինակ կ'երեւէր ա՛յնքան հեռաւոր տեղերէ վերադարձող մարդու մը համար.

—Միայն դուն պիտի գիտնաս թէ ողջ եմ, մէյ մըն ալ նոտարը, որուն պիտի երթաս ըսես որ անմիջապէս հոս գայ։

Պահապանը, առանց ուրիշ բացատրութեան պէտք ունենալու, դուրս ելաւ բակէն և աճապարանքով գնաց նոտարին մօտ։ Ո՛րքան մեծ եղաւ զարմանքը Տիար Դորնպրօքի, երբ կէս ժամ ետքը դէմ առ դէմ գտնուեցաւ իր յաճախորդին հետ, որ աւելի քան երբեք ողջ առողջ էր։ Ուիլեամ Հիբէրպօն ինքզինքը գտնելէն ի վեր արտառոց մտածում մը ունեցած էր իր կազմակերպած սագախաղին նկատմամբ։ Քանի որ կտակագիր պատրաստած էր, խաղը տեղի պիտի ունենար որոշուած անձերու միջեւ։

—Այն ատեն, ըսաւ Դորնպրօք, ձեր վիճակը շատ գէշ պիտի ըլլայ, քանի որ անոնցմէ մին պիտի շահի ձեր ամբողջ հարստութիւնը։ Ձեր կենդանանալովը կտակն այլեւս իր օրինական հանգամանքը կորսնցուցած է։ Ինչո՞ւ ուրեմն թողունք որ խաղը շարունակուի։

—Վասնզի ես ալ պիտի մասնակցիմ անոր։

(Շարունակելի)

ԻՆՉ ՊԷՏՔ Է ԳԻՏՆԱՑ ԴԵՌԱՏԻ ԱՂՋԻԿ ՄԸ

ԱՄԷՆ ԴԵՌԱՏԻ ԱՂՋԿԱՆ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ ԳԻՐՔԸ

Ամերիկացի Նշանաւոր Բժշկուհի Տիկ. Աչէնի այս գիրքը իր տեսակին մէջ անմրցելի է, որ Օ. Արգումեան հրատարակութեանց շարքին առաջինն է, անգլիերէնէ Հայերէնի թարգմանած է Մ. Շամտանճեան։

Սագաեան մաքուր տպագրութեամբ այս գիրքը կը ծախուի Պոլսոյ բոլոր հայ գրավաճառներուն՝ ինչպէս նաև Բերա՝ Վայս, Օթթօ Քայլ և Լիպաէֆի Մօտէռն գրավաճառանոցները

ԳԻՆ 7 ՂՐՈՒՇ

Կեդրոնատեղին է Սագաեան Տպարան, Կալաթա, Գուռշունլը խան թիւ 7

Այն աղջիկը որ չի փութար այս գիրքը կարդալ մեծ առիթ մը կորսնցուցած կ'ըլլայ իր անձը ենթարկելով իր սեռին և տարիքին յատուկ շատ մը վտանգներու։

ՈՒՐԵՄՆ

Թո՛ղ ամէն հայր կամ մայր փութայ իր աղջկան համար հատ մը առնել այս գիրքէն, եթէ իր ծնողական ամէնէն մեծ պարտականութեան մէջ չուզեր թերանալ։

ԶԱՐԴԱՐԵԱՆ ԵՂԲ. ԳՐԱՏՈՒՆԸ

ՀՐԱՏԱՐԱԿԵՑ

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՏԱՐԵՑՈՅՑ

1907 ՏԱՐԻՈՅ

14 տարիներէ հետէ հրատարակուած սոյն ծանօթ Տարեցոյցի 1907 տարուանը լոյս տեսած է և բաց ի տոմարական տեղեկութիւններէ ճոխ բովանդակութիւն մը ունի զանազան ծանօթ գրողներէ և հանրածանօթ Մելքոն Էֆ. Գալէնտէրի Ակնցի Գաբիկ աղային ընդարձակ պատմութիւնը. Ակնայ զուարճալի բարբառով գրուած նաև օրուան մը մէջ լուսանկարիչ ըլլալ պատկերազարդ ընդարձակ հատուած մը։ Զմրան երկար գիշերներու ժամանցներ, առեւտրական տեղեկութիւններ, զուարճալիք, օգտակար խրատներ, գիտական մանրալուրք, արժէքաւոր նուէրներով մրցումներ ու հարցումներ, մէկ տարեկան Մանզումէ, ոսկի մատանի, ալպոմ մը 1000 թղթադրամներ, վանդակով դեղձանիկ մը, և այլն։ Կ'արժէ որ ամէն հասակի անձ մէկ հատ մը գնէ սոյն Տարեցոյցէն՝ որ 210 էջերէ բաղկանալով և Պէրպէրեան մաքուր տպագրութեամբ կը ծախուի 3 ղրշ. կազմեալ 5, դուրսէն բոստով 4 ղրշ., կազմեալ 6 ղրուշ։

ԿԵՆԴՐՈՆԱՏԵՂԻ ԶԱՐԴԱՐԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆ

Զաիմաճըլար թիւ 24—26

Բերա, Գուլէ-Գաբու, 695

Ամէն գրավաճառի, լրագրավաճառի և Բերա ծխավաճառներու քով կը ծախուի։ 13—20

ՀԱԳՈՒՍՏԻ ՍԻՐԱՀԱՐՆԵՐՈՒՆ

Հագուստի խնդիրը վերջնականապէս լուծուած է այլ եւս։ Պատրաստ զգեստներու մեծ վաճառատուն՝ ԷՄՆԻԵԹ ար Կ. Պոլիս, Սուլթան Համամի հրապարակին Թրեսի Լիօնէ դրամատան վրայի

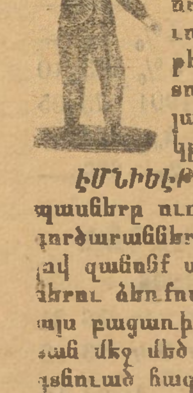

յարկը հաստատուած է, երէկ մարդոց եւ տղոց յատուկ ամէն տեսակ հագուստներու մեծ մթերք մը ունի միշտ, արդէն խիստ ճարտար, ձեռնաւոր եւ վերջին ձեւաձեւութեամբ համեմատ պատրաստուած են ու ամէն քսակի յարմար եւ աժան գիներով կը ծախուին։

ԷՄՆԻԵԹ վաճառատունը իր կերպասները ուղղակի եւրոպական մեծ գործարաններէ մեծաքանակ բերել տալով զանոնք ամէնէն ճարտար դերձակներու ձեռքով հագուստի կը վերածէ, այս բացառիկ պատճառով վաճառատան մէջ մեծ քանակութեամբ պատրաստուած հագուստները ամէն եղանակի յարմարութեան կը յարմարին եւ չափի վրայ կարուածներէն բնաւ չեն զանազանիր։ Ամենէն աւելի ճաշակի տէր ու զգուշաւորներն անգամ գոհ կը մնան ԷՄՆԻԵԹի հագուստներէն, որոնք այնչափ կատարելագործութիւնով կազմուած գիմացկուն ու գեղեցկութիւն ալ ունին։ Իր գրաւիչներուն ճեմարտութիւնը հաստատելու համար բաւական է անգամ մը այցելել ԷՄՆԻԵԹ վաճառատունը։ Կիներու յատուկ ամէն տեսակ հագուստներու համար յատուկ մասնաճիւղ մը կայ վաճառատան կից։ Գիները ճշմարտապէս վերջնական են, զեղչ չկայ բնաւ։

80 14—50

ՏՈՒՆ ՇՏԿՈՂՆԵՐՈՒՆ

ՆՈՐ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Կահերու վերաբերեալ ամէն տեսակ կերպասներ, գորգեր, մուշամպաներ, թիւլ և բուրդ վարագոյրներ, ամէն տեսակ աթոռներ, նաև ընտիր ճերմակեղէններ, մասամբոլ, մերմերշահի են. խիստ աժան գիներով։

Դիմեցէք Պոլիս, Պահճէ Գաբու Մէյտանճըք փողոց, թիւ 21 ԼԵՒՈՆ ԷՖ. ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆԻ վաճառատունը։

30—16

Մ. ԵՒ Կ. ՇԱՀՆԱԶԱՐԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ – ԴԵՐՁԱԿ

ՎԱՅԵԼՈՒՉ ՀԱԳՈՒՍՏԸ ՕՐՈՒԱՆ ՊԱՀԱՆՋՆ Է — Մ. և Կ. Շահնազարեան եղբարք իբրեւ վաճառական—դերձակ ձմրան եղանակին առթիւ բալթօի, բարտըսիւի, գօստիւմի, բանթալօնի և ֆանթէզի ժիլէի համար անգլիական տօկուն կերպասներ բերել տուած ըլլալով, ճաշակաւոր ձեւով և մաքուր գործաւորութեամբ կարուած ամէն կարգի հագուստներով պատրաստ են գոհացնելու իրենց գիմող յաճախորդները։

Հոն դիմողները պիտի տեսնեն թէ պատրաստ հագուստի գինէն չնչին տարբերութեամբ իրենց կը պատրաստուի այնպիսի ճաշակաւոր զգեստներ որ ամէնէն դժուարահաճներն անգամ ո և է դիտողութիւն չպիտի կրնան ընել կար ու ձեւի մասին։ Ծշդապահութիւնը նշանաբան ըրած են, այնպէս որ խոստացուած ժամուն կը յանձնուին յանձնարարութիւնները։

Ամէն անոնք որ իրենց դերձակներէն այս տեսակ դժուարութիւններ կրելով կը դիմեն պատրաստ զգեստի վաճառատուններ, թող դիմեն Մեծ-Շուկայ, ժամագործներու մէջ, Զուխաճի Խանին տակ, թիւ 6—8, կեպասեղէնի ձեւ-վաճառատունը։ Փորձելու համար անգամ մը այցելել կը բաւէ։

Չափաւոր գին. փեսացուներու համար մասնաւոր զեղչ 25—17

ՁԸՐԱԱԹ ՊԱՆՔԱՍԸ ԲԻՅԱՆՔՈՍԸ

ՀԱՄԸԼԱԹԸ ՄՈՒՀԱՃԻՐԻՅԷՆԻՆ ՄԷՍԱՐԻՖԸ ԽՈՔԵԱՆԻՅԷՍԻՆԷ ՄԱԽՍՈՒՍ ՏԸՐ

Իքրամիյէլէր Տէրսաատէթտէ Զրաաթ Պանքասըյլա Օսմանլը Պանգասընտա վէ թաշրայտա մէզքիւր պանգ շիւպէլէրինտան թէէտիյէ օլունուր.

ՊԷՇԻՆՃԻ ՔԷՇԻՏԷ I ՔԵԱՆՈՒՆԸ ՍԱՆԻ 322 ԹԱՐԻԽԻՆՏԷ ՏԷՐՍԱԱՏԷԹՏԷ Թիճարէթ վէ Նաֆաա նէզարէթը նէյլիյէսի տաիրէսինտէ ալէնէն իճրա իտիլէճէք տիր։

ՊԻԼԷԹԼԷՐԻՆ ՄԷՃՄՈՒԸ ԱՏԷՏԻ 175.000

ԻՔՐԱՄԻՅԷ ԳԱԶԱՆԱՃԱԳ ՊԻԼԷԹԼԷՐԻՆ ԱՏԷՏԻ 35,000

ՊԻՐԻՆՃԻ ԻՔՐԱՄԻՅԷ 300,000 ՂՐՈՒՇ

2ՆՃԻ ԻՔՐԱՄԻԷ	3ՆՃԻ ԻՔՐԱՄԻԷ	4ՆՃԻ ԻՔՐԱՄԻԷ
100,000 ՂՐՇ.	50,000 ՂՐՇ.	20,000 ՂՐՇ.

ԻՔՐԱՄԻՅԷԼԷՐԻՆ ԱՏԷՏ ՎԷ ՄԸԳՏԱՐԸ

1	Ատէտ	300,000	Ղուրուշ	Իքրամիյէ				
1	»	100,000	»	»				
1	»	50,000	»	»				
1	»	20,000	»	»				
6	»	60,000	»	»	պէհէրի	10,000	ղուրուշ	
10	»	50,000	»	»	»	5,000	»	
20	»	40,000	»	»	»	2,000	»	
60	»	60,000	»	»	»	1,000	»	
400	»	200,000	»	»	»	500	»	
3000	»	240,000	»	»	»	80	»	
31500	»	630,000	»	»	»	20	»	
35,000		1,750,000						

Քէշիտէ մուամէլէսի Զրաաթ Պանգասը Մէճլիսի Իտարէսի հէյէթիյլէ մաէմուրիեթ վէ Մալիյէ Նէզարէթը ճէլիլէսինյէ Տիվանը Մուհասէպաթ մէմուրլարը Պանգասընտան թային օլունան զէվաթ միւվաճէհէսինտէ իճրա օլունաճագ գամըլան իքրամիյէլէր պիր լէվհա թէնզիլաթ իճրա իտիլմէքտիրյէ՝ թէվզիէ մահալլէրի վէ մէճիտի 20 ղուրուշ հիսաապյլա թէէտիյէ օլունաճագը եւպի քէյֆիյէթ էսնասընտա աարը պիր պիլէթ ատանլարէն պէյղ բերէչէր արէւէ կամէսի [illegible]

Պիլէթլէր՝ Տէրսաատէթտէ Զրաաթ Պանգասը իտարէի մէրքէզիյէսի իլէ Քէօբրիւնին Սթամպոլ ճիհէթինտէքի բիւանթօ շիւպէսինտէն վէ Զրաաթ Պանգասը շիւպէ վէ սանտըգլարը իլէ Պանգը Օսմանի շիւպէլէրինտէն թէտարիք օլունուր. Թոփ իթիպարըյլա 25 աատէտ պիլէթ ալան քիմէսէյէ 100ատէ պիլէթ ալանլարա, վէ Թոփխանէ քէշիտէլէրի պիր եփ էվվէլինէ գատար թէէտիյէ օլունան պիլէթլէր խաթիրտաշ օլունմագ պէտէլի կէրի վէրիլիր։

ԹԱՄ ՊԻԼԷԹԻՆ ՖԻԱԹԸ 1 ԱՏԷՏ ՍԻՄ ՄԷՃԻՏԻՅԷ

ՆԸՍՖ ՊԻԼԷԹԻՆ ՖԻԱԹԸ ԵԱՐԸՄ ՍԻՄ ՄԷՃԻՏԻՅԷ

«ԼԱ ԲՕԼԱՐ»

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՊԻԼՊԱՕՅԻ ՊԱՆՔԱՅԻՆ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ՆԵՐՔԵՒ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 100 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

1903 Դեկտեմբեր 31ին ընկերութեան անցած երաշխաւորութեան գումարները

	Ֆրանք
Պիլպաօյի Պանքան ի պահ դրուած զանազան արժեթղթերով	50,000,000
Վերայինեալ արժեթղթոց յաւելեալ արժէքը	21,298,712
Զանազան պանքաներու քով պահեստ	4,661,118
104,380 անգլ. ոսկի արժէքով անգլիական և հնդկական արժէթղթեր Անգղիոյ Պանքան ի պահ դրուած	3,563,165
Գումար	ֆրանք 79,522,995

ԼԱ ԲՕԼԱՐԻ Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղը պատրաստ է հրդեհի դէմ ամէն տեսակ ապահովագրութիւններ ընդունիլ յանուն ընկերութեան, և պատահած վնասները անմիջապէս և արդարութեամբ կարգադրել։ «Լա Բօլար» իր վճարմանց առատ փութկոտութեամբ և առատաձեռնութեամբը իրաւամբ առաջնակարգ դիրք մը բռնած է ապահովագրական աշխարհին մէջ։

Գործակալութիւններ ունի Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներուն մէջ։

Ընկերութեան դրամատունն է ՔՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷՆ։

Ձեռնարկութեանց համար դիմել Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին գրասենեակին Սուլթան Համամ, Բէօթօ խան։ 50 31

HUILE DE HOGG DE FOIES FRAIS DE MORUE

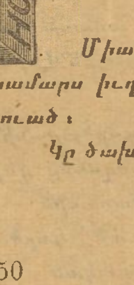

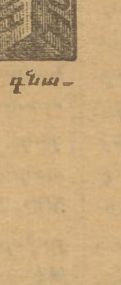

ՊԱՀԱՆՋԵՑԷ՛ Թ. Թ. ՀՕԿԻ

ՄՕՐԻՒ ՁԿԱՆ ԹԱՐՄ ԻՒՂԸ

Միակ գործարանն է որ կ'երաշխաւորէ անարատ, ազդու և դիւրամարս իւղ մը, ամէն երկիրներու ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՄԱՐՄՆՈՅՆ կողմէ գնահատուած։

Կը ծախուի դեղի բոլոր մթերանոցներուն և դեղարաններուն մէջ։

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԳՈՐԾԱԿԻ

ՖՕՆՏՈՒԱՌ ՊԼ. Է. ԾԱՆՆԻ

Եուսուֆեան խան թիւ 23, 25, Կ. Պոլիս

13-50

LE PHÉNIX AUTRICHIEN

ՖԷՆԻՔՍ ՕԹՐԻՇԻԷՆ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1860ԻՆ Ի ՎԻԷՆՆԱ

ԿԱՅՍ. ԹԱԳ. ԱՌԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

Հրդեհի ճիւղ Ֆրք.	20,000,000
Ուրիշ ճիւղ »	48,000,000
Ապահովագրեալ Գումար	172,000,000

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԸ ՔՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ

ԼԻԱԶՕՐ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ

ԻՆԵԱՍ Ս. ՏԱՆՏՐԻԱ

Տէյիրմէն խան, թիւ 10, 11, 12 Կալաթա

50—13 ԴԻՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

ՄՈՍ

ՇՈԴԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ճամբորդ և ապրանք փոխադրող շոգենաւեր

Ա. կարգի	Բ. կարգի
Ալեքի	Նաւագօքրիա
Մինիա	Էմէյսիա
Րոֆաէա	Պօլզիրիա
Թէյպըր	Մօէրիա
Նարպօն	Ֆայէլի
Նավարին	Ֆարօս
	Թիգա

Առաջին կարգի շոգենաւեր շատ հանգստաւէտ են. նաւուն մէջտեղն ընդարձակ սենեակներ ունին, ելեկտրականութեամբ կը լուսաւորուին և կին ճամբորդներու համար առանձին ունին։

Երկրորդ կարգի շոգենաւերն ալ առանձնապէս թուով ճամբորդներ կ'առնեն, բայց սենեակ չունին։ Ուղիղ Կ. Պոլսէ Լիվրբուլ Ա. կարգի գինն է 15 » » Բ. » » » 11

Կը խնդրուի վաճառականներէն որ փոխադրութեանց և Ղալաթիոյ մաքսէն հանելու համար իրենց հրահանգները տան շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Ամերիկայի և Եւրոպայի նաւահանգիստները առնելու համար ապրանքներ կ'ընդունուին։

Դիմել առ Ճ. Վ. Ուիթօլ և Ընկ. Գործակալք

Ուիթօլ խան Պահճէ գաբու, Պոլիս

ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ ԸՆԿ.

38—50 31 Ճէյմս Սդրիդ Լիվրբուլ

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻ՛ՒՆ

ԿԷՍ ԳԻՆՈՎ

պիտի ծախուին մինչեւ երեք ամիս հետեւեալները ՄԻԱՅՆ։

Խիստ կարճ միջոցի մէջ ՄԱՅՍԹԵՐՍՇԱՖԹ սիսթէմով ֆրանսերէնը սահուն կերպով խօսիլ սորվեցնող միակ գիրքը 15 ղրշ. (15 տետրը ամբողջ)։

Հիմունք բարոյականութեան, գիտութեան և կրօնի. Հոգի—Աստուած—Հաւատք, իւրաքանչիւր տետրը 1 ղրշ.

Վաշխառուին աղջիկը, Սիրավէպ $2^{1}/_{2}$.

Կենսագրութիւն Սրբուհի Մայրապետի $2^{1}/_{2}$ ղրուշ.

Տաղք և Թատերգութիւնք Պետրոս Դուրեանի $7^{1}/_{2}$ ղրուշ.

Կեանքի պատկերներ $2^{1}/_{2}$ ղրուշ։

Տօքթ. Փէշտիմալճեանի Առողջապահութիւն 2 ղրուշ։

Ցիշատակաց ծաղիկներ ոտանաւոր Ռ. Որբերեան 3 ղրուշ։

Մտաւորական փիլիսոփայութիւն 2 ստուար հատորներ 10 ղրուշ։

Գամելիազարդ Տիկին (Աղեքսանդր Տիւմա Որդի) 4 ղրուշ։

Սուրբ Երկիր կամ Երուսաղէմ (բազմապատկեր), 3 ղրուշ։

Սաղմոս Տաճկերէն—հայերէն Փէշտիմալճեան պատուիրի, 8 ղրուշ։

Դիմել միմիայն ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆ, Կ. Պոլիս Մերճան։

Մարգարեան Գրատունը ուղուած ո և է գիրքերու թղթատարի ծախքը ինքը կը վճարէ։ 10—4

ՊԻԹԸՐ ՔԱՄԲԱՐԻ

BITTER CAMPARI

ՊԻԹԸՐ ՔԱՄԲԱՐԻՆ տիեզերապէս ճանչցուած արտադրութիւն մըն է։ Ստամոքսի օգտակար ըմպելի մըն է, որուն գործածութիւնը յանձնարարուած է ամէն երկիրներուն մէջ։ Ամէն մըն է, որուն համը շատ ախորժելի է և ախորժակը կը գրգռէ։ Քիչ մը կաղէօզի հետ խառնուելով՝ ամրան համար ամէնէն ախորժելի, ամէնէն զովացուցիչ և անխոռ ժարեր ըմպելին կ'ըլլայ։

ՔՕՐՏԻԱԼ ՔԱՄԲԱՐԻ

CORDIAL CAMPARI

ՔՕՐՏԻԱԼ ՔԱՄԲԱՐԻՆ ալ նոյնատեսակ շի մըն է որ երբ մարսողական կը խմուի կերակուրներէ ետ վրայէն, և որուն համը իր նմանը չունի։ Ճաշէն ետք առնուած փոքր գաւաթ մը ստամոքսը կը կազդուրէ և մարսողութիւնը կը դիւրացնէ։ Զօրաւոր ըմպելի երու անպատեհութիւնները բնաւ չունի։

ՊԻԹԸՐ ՔԱՄԲԱՐԻՆ և ՔՕՐՏԻԱԼ ՔԱՄԲԱՐԻՆ փոքր գաւաթներով կը ծախուին գարեջրատուններու, առաջնակարգ սրճարաններու և անուշավաճառ խանութներուն մէջ։

Շիշով կը ծախուի մեծ նպարավաճառներու քով և դեղի մթերանոց երու մէջ են։ 26—22

ԿԱՂԱՆԴԻ ՆՈՒԷՐ

ԴԱՂՏՆԻՔ ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԵԱՆ, ԱՌՈՂՋՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԵՐԿԱՅՆԱԿԵՑՈՒԹԵԱՆ, սիրուն և ճշմարտապէս պիտանի գրքոյկը։ Կեդրոնատեղի՝ Պայպէլ Հաուս թիւ 16, Ամերիկեան Խան, Կ. Պոլիս։ Հասցէ՝ Սամուէլ Գ. Վարժապետեան։ Գրքոյկս կարելի է ստանալ նաև Յ. Մատթէոսեան, Պալենց և ուրիշ գրատուններէ։ Գին 8 դահեկան։ Մեծաքանակ գնողներու գոհացուցիչ զեղչ։ 2—5

PROVIDENTIA

ԲՐՕՎԻՏԷՆՑԻԱ

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԻՄ. ՅՈՎԼ. Ի ՎԻԷՆՆԱ

Բրօվիտէնցիա Ընկ.ը կ'ընդունի լաւագոյն պայմաններով ամէն տեսակ ապրանքի ապահովագրութիւն թէ՛ շոգենաւի և թէ առագաստանաւի վրայ։

Աւելի տեղեկութեան համար դիմել ընկերութեան ընդհանուր և լիազօր ներկայացուցչին

ԻՆԵԱՍ Ս. ՏԱՆՏՐԻԱ

Տէյիրմէն խան թիւ 10, 11, 12, Ղալաթիա

13—50

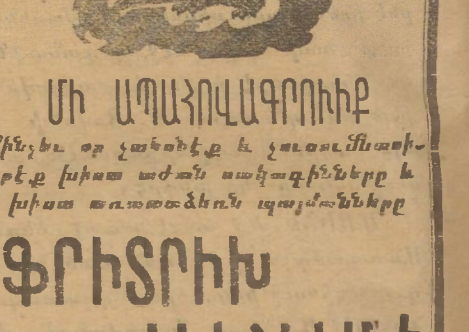

ՄԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԻՔ

մինչեւ որ չտեսնէք և չուսումնասիրէք խիստ աժան սակագիները և խիստ դիւրահեւ պայմանները

„ՖՐԻՏՐԻԽ ՎԻԼՀԵԼՄ"Ի

"Friedrich Wilhelm,,

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ ՊԵՐԼԻՆ, 1866ԻՆ

կը գտնէ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԿԱՅՍ. ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ուղղակի հսկողութեան տակ

Ապահովագրութիւն կեանք, ընտանեկան, ժողովրդական և ստացուածքներու ենթադրեալ եւն. եւն.

ՄԻՆՉԵՒ 1905 ԴԵԿՏ.Ի ՎԵՐՋԸ ԿՆՔՈՒԱԾ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

1,040,000,000 Ֆր.

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒՈՂՆԵՐՈՒ ՎՃԱՐՈՒԱԾ ԳՈՒՄԱՐ (նոյն հաշուով)

82,069,055 Ֆր.

ՊԱՀԵՍՏԻ ԳԻՆԱՐ

117,268,910 Ֆր.

ԳԱՆՁՈՒԱԾ ԱՊԱՀՈՎԱԳԻՆ ՄԻՆՉԵՒ 1905

25,403,875 Ֆր.

2,015,988 հոգի ապահովագրուած են մինչեւ 1906 Յունվար 1

Ընկերութեան դրամատուններն են Օսմ. Կայս. Պանքան Րոյխսպանքը (Գերմ.Կայս.Պանք.) Ս. Պլայխրօտէր դրամատունը

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԸՆԴՀ. ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐ

Ճ. Կ. ՃՈՆՍԸՆ ԵՒ ԸՆԿ.

J. G. Johnson & Cie

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՅԻՆ ԴԻՄԱՑ

Թահթաղրուն խան. ՂԱԼԱԹԻԱ Կ. ՊՈԼԻՍ

Արդիւնաւոր գործակալներ կը փնտռուին, առաջնակարգ յանձնարարութիւններ ներկայացնելու պայմանով։

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Փ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ